

«ԷԿՈ ԲԻԼԴԻՆԳ» ՍՊԸ

ՀՀ ԱՐԱԳԱԾՈՏՆԻ ՄԱՐԶԻ ԱՇՏԱՐԱԿ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍԱՍՈՒՆԻԿ
ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԻ ԿԱՐԻՆ ԹԱՂԱՄԱՍՈՒՄ ՆՈՐ ԿԱՌՈՒՑՎՈՂ 144 ՏԵՂ
ՀԶՈՐՈՒԹՅԱՄԲ ԿՐԹԱՀԱՄԱԼԻՐԻ ՏԻՊԱՅԻՆ /ՄՈՂՈՒԼԱՅԻՆ/ ՇԵՆՔԻ
ԿԱՌՈՒՑՄԱՆ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ
ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ /ԼՐԱՄՇԱԿՎԱԾ/

«ԷԿՈ ԲԻԼԴԻՆԳ» ՍՊԸ ՏՆՕՐԵՆ

Ա. Մինասյան

ԵՐԵՎԱՆ 2024

Բովանդակություն

Հապավումներ	3
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	4
1 ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ	5
2 ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄՈՏԵՑՈՒՄՆԵՐԸ ԵՎ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ	6
3 ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՆՈՐՄԱՏԻՎԱԻՐԱՎԱԿԱՆ ԿԱԶՄԸ	7
4 ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ	9
5 ԵԼԱԿԵՏԱՅԻՆ ԲԱՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ	27
6 ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԿԱՆԽԱՏԵՍՎՈՂ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ	41
7 ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ	49
8 ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ, ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒՄ ԵՎ ԲՈՂՈՔՆԵՐԻ ԱՐՁԱԳԱՆՔՄԱՆ ՄԵԽԱՆԻԶՄ	52
9 ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ	53
6 ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ	

Հապավումներ

ԱԶԲ	Ասիական Չարգացման Բանկ
ԲԱՄ	Բողոքների արձանագրման մեխանիզմ
ԲԿՊ	Բնապահպանական կառավարման պլան
ՍԱԲ	Սեյսմիկ անվտանգության բարելավում
ՇՄԱԳ	Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվություն
ՀՀՇՆ	Հայաստանի Հանրապետության Շինարարության Նորմեր
ՀՏԶՀ	Հայաստանի Տարածքային Չարգացման Հիմնադրամը
ՀՄԿ	Հիդրոոդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն
ՇՆԿ	Շինարարական նորմեր ու կանոններ
ՍԹԿ	Սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիա

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ծրագիր	ՀՀ Արագածոտնի մարզ, Կարին բնակավայրում նախատեսվող 144 տեղ կրթահամալիրի կառուցում
Ծրագրի պատվիրատու	ՀՀ Քաղաքաշինության Կոմիտեի
Ձեռնարկող	«ԷԿՈ ԲԻԼԴԻՆԳ» ՍՊԸ, ՀՎՀՀ 08914368
Ձեռնարկողի հասցե	ՎՁՄ, ք. Վայք, Երկրաբանների փ. 7,
Ձեռնարկողի կոնտակտային տվյալներ էլ փոստ և հեռախոս`	Էլ. փոստ` archicad1414@mail.ru Հեռ.՝ +374 33 25 20 64
Կառուցապատվող տարածքի գտնվելու վայրը	ՀՀ Արագածոտնի մարզ, Աշտարակ համայնք, Կարին թաղամաս 12 փողոց 4 նրբանցք 1 /միջնակարգ դպրոց/
Կառուցապատվող տարածքի մակերեսը	0,9811 հա /Անշարժ գույքի վկայականի համար՝07062017-02-0013/ Ծածկագիր՝02-095-0533-0002
Կառուցապատման մակերեսը	2312 քմ
Կրթահամալիրի նախագծային հզորությունը	144 աշակերտ

1 ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ Արագածոտնի մարզ, Աշտարակ համայնքի Սասունիկ բնակավայրի Կարին թաղամասում նախագծվող կրթահամալիրի կառուցումն իրականացվելու է ՀՀ Քաղաքաշինության Կոմիտեի պատվերով:

Ծրագիրը համահունչ է ՀՀ կառավարության «Աղետների ռիսկի կառավարման ազգային ռազմավարության» նպատակներին և ուղղված է անհատական, հասարակական անվտանգության մակարդակի բարձրացմանը և երկրի կայուն զարգացմանը:

Դպրոցների սեյսմիկ անվտանգության բարելավման ծրագրի յուրաքանչյուր ենթածրագրի համար իրականացվում է բնապահպանական ազդեցության գնահատում՝ ԱԶԲ Անվտանգության քաղաքականության դրույթների (2009թ.) և ՀՀ օրենսդրության համաձայն: Համաձայն ՀՀ Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին օրենքի (21 հունիս, 2014թ.) /խմբագրված 2023թ/ Հոդված 12, կետ 8) քաղաքաշինության բնագավառում՝ ա. քաղաքաշինական գործունեության օբյեկտների կառուցում՝ 1500 քմ և ավելի վերգետնյա ամենամեծ կառուցապատման մակերեսով կամ 2000քմ և ավելի ստորգետնյա ամենամեծ կառուցապատման մակերեսով, կառուցապատման մակերես ունեցող քաղաքաշինության ոլորտի նախագծերը դասվում են «Բ» կատեգորիայի, որի համար պահանջվում է շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվություն (ՇՄԱԳ հաշվետվություն) փաստաթղթի պատրաստում և շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության պետական փորձաքննության իրականացում:

ՀՀ Արագածոտնի մարզ, Կարին բնակավայրում նախատեսվող 144 տեղ կրթահամալիրի կառուցումը սույն օրենքի պահանջում է ՇՄԱԳ հաշվետվության մշակում և ներկայացում շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման պետական փորձաքննության և համապատասխան պետական փորձաքննական եզրակացության ստացում:

2 ԵՐԶԱԿԱ ՄԻԶԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄՈՏԵՑՈՒՄՆԵՐԸ ԵՎ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

2.1 Բնապահպանական գնահատման և ուսումնասիրության շրջանակ

ՀՀ Քաղաքաշինության Կոմիտեի համար մշակվել է ՇՄԱԳ հաշվետվության փաստաթուղթը: Փաստաթղթի նպատակն է համատեղել ՀՀ օրենսդրական նորմերի և ԱԶԲ բնապահպանական անվտանգության մեխանիզմների պահանջները: Փաստաթուղթը մշակվել է որպես ՍԱԲ ծրագրի բնապահպանական գնահատման ուղեցույց Հայաստանի Տարածքային Զարգացման Հիմնադրամի (ՀՏԶՀ) համար, որը հանդիսանում է Ծրագիրն իրականացնող մարմինը: Փաստաթուղթը ներառում է նաև Ծրագրի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հիմնական սկզբունքները, դպրոցների ընտրության չափանիշները, կազմակերպումը և ԲԿՊ իրականացման ընթացակարգերը՝ Ծրագրի իրականացման նախագծման, նախաշինարարական, շինարարության և հետշինարարական փուլերում:

2.2 Երջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման նպատակը

Երջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման նպատակն է բացահայտել նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացքում բնապահպանական ազդեցությունները (շրջակա միջավայրը աղտոտող վնասակար նյութերը, թափոնները և այլ գործոններ), վերլուծել ու գնահատել այն և ցույց տալ, որ նախատեսված են դրա կանխարգելմանը, չեզոքացմանը և/կամ նվազեցմանն ուղղված անհրաժեշտ բնապահպանական մեղմացման միջոցառումները:

2.3 Երջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության կազմը

ՇՄԱԳ հաշվետվության մեջ գործընթացում դիտարկվող գործողությունները, շրջակա միջավայրի օբյեկտները և բնութագրերը սահմանված են "Երջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին" ՀՀ օրենքի 7-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ից 14 կետերում:

2.4 Երջակա միջավայրի վրա ազդեցության ՇՄԱԳ հաշվետվության մեթոդաբանությունը

Նախատեսվող գործունեության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության հաշվետվության մշակումն իրականացվել է ազգային օրենսդրության, մեթոդական և կարգավորող ընթացակարգերի պահանջներին, ինչպես նաև ԱԶԲ-ի-բնապահպանական ուղեցույցների և ձեռնարկների դրույթներին համապատասխան: Գնահատման հաշվետվությունում օգտագործվել են հետևյալ տեղեկատվական աղբյուրները.

- նախագծվող կրթահամալիրի աշխատանքային նախագիծը,

- նախատեսվող գործունեության տեղանք կատարած այցելությունների ընթացքում հավաքագրված տվյալները և տեղեկատվությունը,
- գտնվելու տեղանքի վերաբերյալ հաշվետվությունները, վերլուծությունները, քարտեզները,
- ծրագրի իրականացման համար մշակված Բնապահպանական գնահատման և ուսումնասիրության շրջանակ (ԲԳՈԻՇ) փաստաթուղթը,
- ՀՀ օրենսդրության բնապահպանական և օրնսդրական կարգավորիչ շրջանակը
- ազդակակիր և շահագրգիռ կողմերի հետ քննարկումները:

3. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԵՎ ՎԵՐԼՈՒՄԻ ԿԱԶՄԸ

ՀՀ բնապահպանական օրենսդրական և կարգավորիչ շրջանակն ընդգրկում է ավելի քան 30 բնապահպանական օրենքներ: Քաղաքաշինության ոլորտի համար առավել կիրառելի ազգային բնապահպանական քաղաքականությունները և օրենսդրական կարգավորիչ հիմքերն ներկայացված են ստորև.

ՀՀ Սահմանադրություն (2015). Հոդվածներ 10 սահմանում է պետության պատասխանատվությունը շրջակա միջավայրի պահպանման վերարտադրության, բնական պաշարների բնական օգտագործման վերաբերյալ, ինչպես նաև հողված 8-ի համաձայն Սեփականության իրավունքի իրականացումը չպետք է վնաս պատճառի շրջակա միջավայրին:

ՀՀ Օրենքը Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին (2014) (խմբագրված 2023թ) պահանջում է իրականացնել ծրագրերի բնապահպանական գնահատում, գնությունն ու ըստ կատեգորիաների դասակարգում կախված գործունեության ձևից, ինչպես նաև ենթարկել պետական փորձաքննության և ստանալ փորձաքննական եզրակացություն:

ՀՀ Օրենքը Թափոնների մասին (2004) կարգավորում է թափոնների, այդ թվում շինարարական աղբի, հավաքագրումը, տեղափոխումը, պահեստավորումը, վերամշակումը և տեղադրումը ՀՀ-ում:

ՀՀ Օրենքը Բնապահպանական Վերահսկողության մասին (2005) կարգավորում է ՀՀ- ում պետական վերահսկողության կազմակերպումը տնտեսվարող սուբյեկտների կողմից բնապահպանական օրենսդրության և ՇՄԱԳ փորձագիտական եզրակացության պահանջների կատարման վերաբերյալ:

ՀՀ Օրենքը Հայաստանի Հանրապետությունում ստուգումների կազմակերպման

և անցկացման մասին (2000) կարգավորում է տնտեսական գործունեության վերահսկողության ստուգայցերի իրականացման արարողակարգերը:

ՀՀ Օրենքը Քաղաքաշինության մասին (1998)(Հոդվածներ 13,14,15,16, Գլուխ 6) կարգավորում է շինարարական գործընթացի կազմակերպումը, պահանջում է նախատեսվող գործունեության մասին տեղակատվության հրապարակումը և նախագծման փուլում հանրության մասնակցությունը: Քաղաքաշինության ոլորտում բնապահպանական նորմերի և նորմատիվային փաստաթղթերի կիրառկումն ապահովվում է Քաղաքաշինարարության նախարարի ՀՀ ՇՆ 10-01-2014 Շինարարությունում, նորմատիվ փաստաթղթերի համակարգ. Հիմնական դրույթներ Շինարարական նորմերը հաստատելու մասին N65-Ն հրամանով (8 ապրիլի 2014):

ՀՀ Քաղաքաշինության նախարարի հրաման N11- Ն «Շինարարական արտադրության կազմակերպման աշխատանքների կատարում Շինարարական նորմերը հաստատելու մասին» (14 հունվար 2008) (Գլուխ IX):

ՀՀ Քաղաքաշինության նախարարի հրաման N 44 Շինարարության որակի տեխնիկական հսկողության իրականացման հրահանգ (28 ապրիլի 1998) պահանջում է շինարարությանը վերաբերվող բոլոր նորմերի և ստանդարտների կիրառումը տնտեսվարող սուբյեկտի կողմից:

ՀՀ Կառավարության որոշում N 121-Ն Հայաստանի Հանրապետությունում վտանգավոր թափոնների գործածության գործնեության լիցենզավորման կազմ հաստատելու մասին» (2003), որը սահմանում է վտանգավոր թափոնների վերամշակման, վնասազերծման, պահպանման, փոխադրման և տեղադրման գործունեության լիցենզավորման պայմանները և կարգավորում է դրա հետ կապված հարաբերությունները:

ՀՀ օրենքը և ՀՀ կառավարության 2014 թվականի հուլիսի 31-ի N781, <<Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին>>:

ՀՀ Կառավարության 2008 թվականի օգոստոսի 14-ի N967-Ն:

ՀՀ օրենքը ՀՕ-522-Ն (ընդունված 1994թ. և լրամշակված՝ 2022թ) <<Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին>>-կարգավորում է մթնոլորտային օդի պահպանության իրավական և կազմակերպական հիմքերը՝ ուղղված մթնոլորտային օդի որակի պահպանությանը:

ՀՀ ջրային Օրենսգիրք

«Բուսական աշխարհի մասին» ՀՀ օրենք (ընդունված 23.11.1999 թ.), որը սահմանում է պետական քաղաքանությունը բնական բուսական աշխարհի գիտականորեն հիմնավորված պահպանության, պաշտպանության, օգտագործման և վերարտադրության բնագավառում:

«Կենդանական աշխարհի մասին» ՀՀ օրենք (ընդունված 03.04.2000թ.), որը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում կենդանական աշխարհի վայրի տեսակների Հայաստանի Հանրապետությունում պահպանության, պաշտպանության, վերարտադրության և օգտագործման պետական քաղաքանությունը:

«Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքը (27.11.2006թ.), որը կարգավորում է Հայաստանի Հանրապետության բնության հատուկ պահպանվող տարածքների՝ որպես բնապահպանական, տնտեսական, սոցիալական, գիտական, կրթական, պատմամշակութային, գեղագիտական, առողջապահական, ռեկրեացիոն արժեք ներկայացնող էկոհամակարգերի, բնության համալիրների ու առանձին օբյեկտների բնականոն զարգացման, վերականգնման, պահպանության, վերարտադրության և օգտագործման պետական քաղաքականության իրավական հիմունքները:

ՀՀ կառավարության 29.01.2010թ.-ի N 71-Ն որոշում, որով հաստատվել է ՀՀ կենդանիների Կարմիր գիրքը:

ՀՀ կառավարության 29.01.2010թ.-ի N 72-Ն որոշում, որով հաստատվել է ՀՀ բույսերի Կարմիր գիրքը,

ՀՀ կառավարության 14.08.2008թ.-ի N 967-Ն որոշում, որով հաստատվել է ՀՀ բնության հուշարձանների ցանկը ըստ տեսակների և տեղադիրքի:

ՀՀ կառավարության 31.07.2014թ.-ի հուլիսի 31-ի «ՀՀ բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության և բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման կարգը սահմանելու մասին» N781-Ն որոշում:

Ուղեցույցներ և ստանդարտներ

ՀՀ տարածքում գործող քաղաքաշինության բնագավառի նորմատիվատեխնիկական փաստաթղթերի ցուցակ (2013) պարունակում է ՀՀ-ում գործող շինարարական նորմերի համակարգը, այդ թվում՝ տարբեր տիպի աշխատանքների անվտանգության վերաբերյալ:

Բնապահպանական որակի ստանդարտներ, որոնք կիրառվում են ջրային ռեսուրսների, օդի, ինչպես նաև աղմուկի և թրթռումների ազդեցությունը որոշելու համար, մշակված են և կիրառելի են նաև քաղաքաշինարարական ոլորտի համար:

4. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՌԻԹՅԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

ՀՀ Արագածոտնի մարզ, Կարին բնակավայրի միջնակարգ դպրոցի հողամասում կառուցվող 144 աշակերտի համար տիպային դպրոցի տեղակապման նախագիծը իրականացվել է ըստ պատվիրատույի /ՀՀ Քաղաքաշինության Կոմիտեի/ կոմից տրված տեխնիկական առաջադրանաքի և համաձայն ՀՀՇՆ պահանջների: հասանելիություն ունի բոլոր ենթակառուցվածքներին /Խմելու և ռոտզման ջուր, բնական գազ, էլեկտրաէներգիա, աղբահանություն/: Հողամասի նպատակային նշանակությունը նույնպես համապատասխանում է նախագծի իրականացման նպատակներին:

Համայնքապետարանի կողմից տրված նախագծման թույլտվության դրույթները նույնպես պահպանված են, հեռավորություն կարմիր գծից, հեռավորություն հարևան հողակտորներից:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՍ

144 աշակերտի համար տիպային կրթահամալիրը նախատեսված է կառուցել Հայաստանի II, III, IV կլիմայական և III սեյսմիկ գոտիներում:

Արտաքին հաշվարկային ջերմաստիճանը ընդունվել է -15° ; -20° և -25° :
ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱ-ՀԱՏԱԿԱԳԾԱՅԻՆ ԼՈՒԾՈՒՄ

Դպրոցները նախագծվել են Հայաստանի գյուղական վայրերի համար:

Շենքի ծավալա-տարածական լուծումը իրենից ներկայացնում է երեք իրար կցված ծավալներից

երկհարկամի հիմնական դպրոցի մասնանաշենքից, մարզադահլիճի և հանդիսությունների դահլիճի մասնաշենքից և մեկ հարկանի մանկապարտեզից:

Դպրոցի, մանկապարտեզի և մարզադահլիճի մուտքերի մոտ նախատեսված են թեքահարթակներ:

Հանդիսությունների դահլիճը նախագծով նախատեսված է 144 նստատեղի համար իսկ մարզասրահի երկրորդ հարկի մակարդակում նախատեսված է 60 տեղանոց տրիբունա, մարզադահլիճի չափերը՝ 24.7մx18.0մ

Առաջին հարկի ռեկրեացիայի երկու կողմերում նախագծված են դասասենյակներ, կաբինետներ և բուֆետ:

Իսկ երկրորդ հարկի ռեկրեացիայի շուրջը՝ դասասենյակներ, ինֆորմատիկայի կակինետ, մեթոդ կաբինետ, ռազմագիտության դասասենյակ, ռոբոտատեխնիկայի կաբինետ և ուսուցչանոցը:

Դպրոցի մասնաշենքում նախագծվել է նկուղային հարկ 21.6x20.4մ, որը օգտագործվելու է որպես թաքստոց:

Նկուղային հարկում տեղավորվել են գրադարանը, երկու դասասենյակ, խոհանոցը, բուժկետը, պահոցները, տղաների և աղջիկների սանհանգույցները, էլեկտրովահանակ, ջրի ռեզերվուար, կաթսայատուն, կոյուղու պոմպարան: Թաքստոց տանող աստիճանը հագեցված է աստիճանային ամբարձիչով հաշմանդամների համար:

Բոլոր հարկերը իրար հետ կապված են աստիճանների միջոցով և ունի հարկերը կապող միջհարկային ամբարձիչ հաշմանդամների համար

Դպրոցի հիմնական մասնաշենքի երկրորդ հարկի կոնսուլային ծավալը արտահայտում և շեշտում է գլխավոր մուտքը, որը հանդիսանում է կառույցի կոմպոզիցիոն առանցքը:

Գլխավոր մուտքի աստիճանների մոտ նախատեսված է հարթակ դպրոցական բացօթյա միջոցառումների համար :

Մանկապարտեզի մասնաշենքը նախագծված է երկու հարկից երկու խմբի համար և միջանցքով կապված է դպրոցի մասնաշենքի հետ:

Առաջին հարկում տեղադրված են հանդերձարաններ, սանհանգույցներ, խաղասենյակներ, ննջասենյակներ, վարիչի, բժշկի և դայակների սենյակներ:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՐԴԱՐՈՒՄ

Ճակատի խրիսիային մասը երեսապատված է բազալտե սալերով:

Նախագծով նախատեսված է ճակատները երեսապատել ավտոկլավինացված ֆիբրոցեմենտային 8 մմ հաստությամբ սալերով, գործարանային ներկածածկույթով:

Մարզասրահի, հանդիսությունների դահլիճների և նախակրթարանի մասնաշենքի մուտքերը շեշտված են ֆիբրոցեմենտային այլ երանգի սալերով:

Տանիքի ծածկույթը մուգ մոխրագույն բիտումային կղմինդրից է:

Արտաքին դռները այլուհին ջերմակամրջակով են՝ ներկված մուգ մոխրագույն գույնով:

Արտաքին պատուհանագոգերը, հովհարը, քիվերը, դռների և պատուհանների շեպերը երեսապատել այլուկաբոնդով: Գլխավոր հատակագծում դպրոցի ամբողջ տարածքը բարեկարգված է, նախագծված է 4.0 x 8.0մ ջերմոց, 26x14մ բաց ցանկապատված մարզադաշտ, 100մ երկարություն ունեցող վազքուղի, տնտեսական բաք, ավտոկայանատեղի, ինչպես նաև էլեկտրամարտկոցային ֆոտովոլտային արևային վահանակների համար ցանկապատով տարածք:

Դպրոցի հողամասը ամբողջ պարագծով ցանկապատված է:

Տեխնոլոգիական մաս

Նախագծվող դպրոց-մանկապարտեզի տեխնոլոգիական մասի համար հիմք են ծառայել Ճարտարապետա- շինարարական գծագրերը և ՀՀ տարածքում գործող շինարարական դրույթները:

Շենքը բաղկացած է երկու հարկանի դպրոցից և մեկ հարկանի մանկապարտեզից: Մանկապարտեզի համար նախատեսված է ամբարձիչ:

Տարածքների կազմը և մակերեսները, շենքի հատակագծային կառուցվածքը ապահովվում է 1-12-րդ դասարանների ուսումնական ծրագրերի դասընթացների կազմակերպումը:

Ելնելով տարածքների խմբավորումից, դպրոցի շենքը նախագծված է հետևյալ կերպ՝

1 -12-րդ դասարանների դասավանդումը կազմակերպված է առաջին և երկրորդ հարկերում:

Դասավանդումը առանձին առարկաների գծով անցկացվում է ընդհանուր ուսումնաման կաբինետներում: Կաբինետները կահավորված են ցուցադրական և աշակերտական լաբորատոր սեղաններով: Քիմիաի լաբորատորիայում տեղադրված է օդաքաշ պահարան: Լաբորատոր սեղանները համալրված են վարդակներով, քիմիայի լաբորատոր սեղանները լրացուցիչ համալրված են ջրի ծորակներով:

Դասարանները նախատեսված են 12 աշակերտի համար:

Շենքի առաջին հարկում գտնվում են գլխավոր նախամուտքը, պարետի և վարչական սենյակները: Դպրոցը ապահովված է բժշկի կաբինետով, որը կահավորված է անհրաժեշտ բժշկական կահույքով:

Նախատեսված է մարզասրահ 60 տեղանոց տրիբունայով, հանդերձարաններ սանհանգույցով, մարզիչի առանձնասենյակ և գույքի պահեստ:

Առաջին հարկում գտնվում է հանդիսությունների դահլիճը 144 տեղով իր հանդերձարանով, որը հնարավորություն է տալիս անցկացնել երգի, թատերական, երաժշտական և պարարվեստի խմբակային դասընթացներ:

Նույն հարկում նախատեսված է բուֆետ բաշխման տարածքով:

Դպրոցի երկրորդ հարկում նախատեսված են դասարաններ,ինֆորմատիկաի կաբինետ, ռազմագիտության դասարան և ռոբոտաշինության կաբինետ:

Դպրոցի նկուղում (թաքստոց) տեղակայված է ավանդական գրադարան գրապահոցով և ընթերցասրահով, որտեղ տեղադրված են համակարգիչներ և պատճենահանման սարքավորում:

Նույն հարկում է գտնվում էլ. կաթսայատունը, էլ. վահանակը, սան. հանգույցներ, բուժկետ:

Դպրոցին կից նախագծված է մեկ հարկանի մանկապարտեզ, բաղկացած 2 հատ 20 տեղանոց խմբակային բջիջներից: Խմբերը համալրված են հանդերձարաններով, ննջարաններով, խմբակային սենյակներով, բուֆետներով և սան. հանգույցով:

Մանկապարտեզում նախատեսված է բժշկի կաբինետ և վարչական շենքեր:

Մանկապարտեզի և դպրոցի երեխաների սննդի մատակարարումը կազմակերպվում է դպրոցի բուֆետից: Պատրաստի սնունդը ներմուծվում է, դպրոցի բուֆետի խոհանոցի տարածքում տաքացվում է և բաշխվում մանկապարտեզի և դպրոցի երեխաների միջև:

Մանկապարտեզի երեխաների սննդի մատակարարումը կազմակերպվում է մանկապարտեզի բուֆետից, որը առկա է բոլոր խմբակային բջիջներում: Նույն բուֆետում նախատեսվում է սպասքի լվացում և պահպանում:

Աշակերտների սննդի մատակարարումը կազմակերպվում է դպրոցի բուֆետից, իսկ բաշխումը բուֆետի վաճառասեղանից:

Սպասքի և խոհանոցի ամանների լվացման համար նախատեսված է օգտագործել լվացարաններ:

Դպրոցի և մանկապարտեզի բոլոր սենյակները կահավորված են համապատասխան

սարքավորումներով և կահույքով:

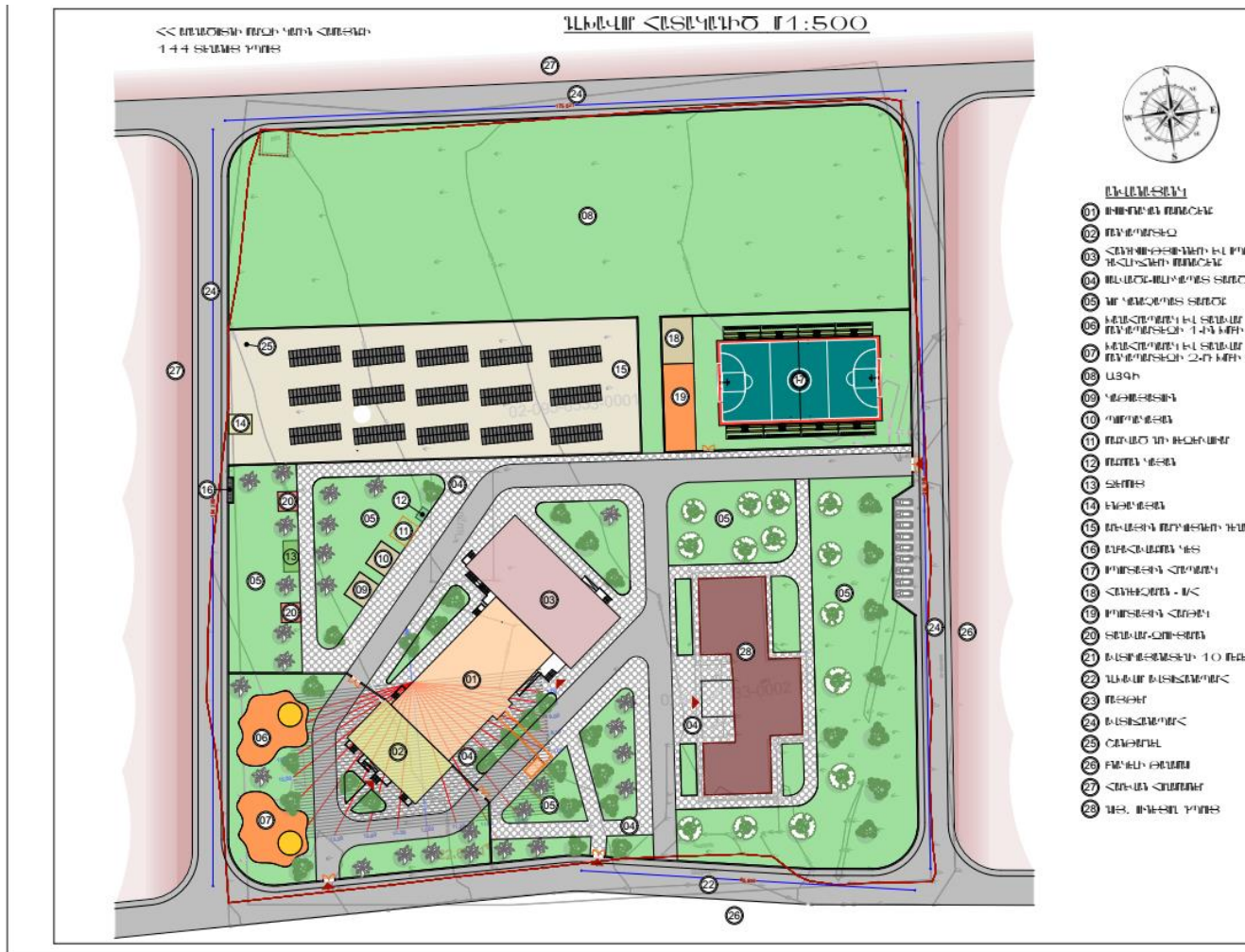
Յոդային ծավալներն են՝ հանույթ 9 400 խ/մ, հետլիցք 6300 խ/մ:

Դպրոցի նախագծման աշխատանքների համար հիմք են հանդիսացել.

- Պատվիրատուի կողմից ներկայացված/մշակված տեխնիկական առաջադրանքը,
- Աշտարակի համայնքապետարանի կողմից ներկայացված ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքը
- «Հանրակրթական նշանակության շենքեր» շինարարական նորմերով (ՀՀՇՆ 31-03.01-2014) ներկայացվող պահանջները,
- ՀՀ կառավարության որոշումները և քաղաքաշինության ոլորտում գործող իրավական նորմերի շրջանակը:

a. Ճարտարապետական և տեխնոլոգիական լուծումները

Կրթահամալիրի գլխավոր հատակագիծը ներկայացված է Նկ.1-ում:

Նկ.1

Շինարարական աշխատանքների կազմակերպում

“Շինարարության կազմակերպում” բաժինը մշակված է նախագծման տեխնիկական առաջադրանքի հիման վրա համաձայն ՀՀՇՆ I-3.01.01-2008 և ընդգրկում է՝

- աշխատանքների կատարման համար ներկայացվող տեխնիկական տվյալներ,
- բացատրագիր, կատարվող աշխատանքների անվտանգության
- պահպանման հրահանգներ
- աշխատանքի կատարման ժամանակացույց,

- շինարարական հրապարակի գլխավոր հատակագիծ,
 - հավելված / մոնտաժային մեխանիզմի ընտրություն,
 - կատարվող աշխատանքների որակային ստուգման հրահանգներ/:
- Բաժնի մշակման ժամանակ օգտագործվել են հետևյալ նորմատիվային փաստաթղթերը.
- ՀՀՇՆ I-3.01.01-2008 “Շինարարության կազմակերպում”
 - N 596-Ն 19.03.2015թ. ՀՀ Կառավարության որոշում
 - ՍՆԻՊ 1.04.03-85*՝ “Շինարարության տնտրության և նախակատարման նորմեր շենքերի և կառույցների շինարարությունում”,
 - ՍՆԻՊ III-4-80*՝ “Անվտանգության տեխնիկան շինարարությունում”,
 - ГОСТ 12.1.046-85 “Շինարարական հրապարակների լուսավորման նորմաներ”,
 - ՀՀՇՆ II-7.01-2011 <<ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԿԼԻՄԱՅԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ»
 - ՀՀ քաղաքացիական օրենսգիրք
 - Ինժեներա-երկրաբանական հետազննությունների նյութեր:
- Շինարարության պայմանները՝
- Նախագծվող շինությունը դպրոցի շենք է:

Աշխատանքների կատարման համար ներկայացվում են հետևյալ աշխատանքային ռեսուրսները՝

- Ինժեներատեխնիկական անձնակազմ - 2 մարդ
- Արհեստագործներ և բանվորներ - 10 մարդ
- Սեքենավարներ և օգնականներ - 4 մարդ

Հիմնական շինարարական տեխնիկայի պահանջարկը որոշվում է աշխատանքների ծավալների, մեխանիզմների և մեքենաների միջին արտադրողականության և աշխատանքների կատարման ընտրված եղանակների հիման վրա: Հիմնական մեքենաների և մեխանիզմների անվանացանկը բերված է աղյուսակ 1-ում:

Աղյուսակ 1		Շինարարական մեքենաների և մեխանիզմների անվանացանկ	
NN	Անվանում	Մակնիշ	Քանակ
1	Էքսկավատոր	HOWO	4
2	Էքսկավատոր	KAMAZ	1
3	Բուլդոզեր	KOMATSU D37-EX-22	1
4	Շարժական կոմպրեսոր	ЗИФ-55В	1
5	Վերամբարձ ավտոկռունկ	Галичанин КС-65713-1	1

6	Տոփանիչ	CR 3/60	3
7	Գուլքային կադավարամած	կոմպլ.	3
8	Թրթրիչ մակերեսային էլեկտրական	ИБ-91А	3
9	Թրթրիչ խորքային էլեկտրական	ИБ-102А	3
10	Փոխարկիչ թրթրիչների համար	ИБ-4	3
11	Եռակցման տրանսֆորմատոր	СТН-500	3
12	Դակիչ ձեռքի էլեկտրական	ИЭ-4709А	6
13	Ձեռքի էլեկտրական դուր	ИЭ-1208Э	3
14	Հղկող մեքենա	ИЭ-2201	6
15	Թրթրազլղոն	НАМІ 3410	1
16	Ավտոբետոնախառնիչ	СБ-69Б	հաշվարկով
17	Ավտոբետոնատար	КрА3-65055	հաշվարկով
18	Ինքնաթափ ավտոմոբիլ	МА3-5550	հաշվարկով

Շինարարության ջրի և էներգառեսուրսների պահանջարկը

Պահանջարկը որոշվել է աշխատանքների ծաքվալների, կատարման ժամկետների և Պետշինի խոշորացված նորմերի հիման վրա:

էներգառեսուրսների և ջրի պահանջարկ

NN	Անվանում	Չափման միավոր.	Պահանջարկ
1	Էլեկտրաէներգիա	Քաշվ.ԿՎԱ	22.0
2	Ջուր	մ ³ /օր	8.52
3	Խտացված օդ	հատ	1 կոմպրեսոր

Հակահրդեհային նպատակներով ջրի պահանջարկը 10լ/վրկ

Նշված պահանջարկները պետք է ապահովվեն ժամանակավոր տրանսֆորմատորային ենթակայանից և ջրմուղի քաղաքային ցանցից: Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքի 746 և 752 հոդվածների հիման վրա, Հայաստանի Հանրապետության Քաղաքաշինության նախարարության 28.04.1998 թ. Թիվ 44 ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐԱԿԻ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՀՄԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՀՐԱՀԱՆԳ-ի դրույթների համաձայն:

Մուտքային հսկմամբ ստուգվում է աշխատանքային փաստաթղթերի լիակազմությունը, տեղեկատվական անհրաժեշտ ծավալը, շինարարական կոնստրուկցիաներ, շինվածքների, նյութերի և սարքավորումների արտաքին տեսքը և համապատասխանությունը ստանդարտներին,

Շինարարության մատակարարումը ացթիլենով, թթվածնով իրականացվում է կենտրոնացված եղանակով:

Ստորև բերվում են ջրօգտագործման հաշվեկշիռը և անհրաժեշտ էլեկտրական հզորության հաշվարկը:

Հաշվարկ

Բարձրահարկ բազմաբնակարան շենքի կառուցման համար անհրաժեշտ էլեկտրական հզորության մեկ միավոր մասի շինարարության համար

1.	Տոփանիչ CR 3/60	2
2.	Եռակցման սարքեր / 2 հատ	3
3.	Տարբեր էլեկտրաուժային սարքավորումներ /դակիչներ, դուրեր, սղոցներ և այլն/	5
4.	Էլեկտրաթրթռիչներ	2
5.	Շինհրապարակի լուսավորում և կենցաղ	8
7.	Շենքի լուսավորում	7

P տեղ.=22 ԿՎտ

P հաշվ.=Pտեղ.* Kպահանջ.=31.8ԿՎտ/ 0,8= 39.75 ԿՎԱ

Ջրօգտագործման հաշվեկշիռ

Անվանում	չափ. Միավ.	չափ. Միավ.	Հիմք	Միավ. Ծավ.	Պահանջվող որակ	Ծավալ մ3/օր խմելու.	Ծավալ մ3/օր տեխնիկ
1	2	3	4	5	6	7	8
Տնտեսական/կենցաղային կարիքներ							
Կենցաղային ցնցուղ-լվացարան	1աշխատ.	23	Пособие к СНиП 3.01.01-85	0.016	խմելու.	0.368	

Կենցաղային	Ի	46		0.025	խմելու.	0.75	
Ղողերի վացում	մեքենա հաս	10		0.14	տեխնիկական		1.40
Բետոնի պատրաստ.	Բետոն մ3	3.0		0.72	խմելու.	2.16	
Բետոնի խնամք	ջրում,մ3	20		0.0314	խմելու.	0.63	
Շինհրապար ակի մաքրում	ջրում,մ2	800,0		0.004	տեխնիկական		3.20
Ընամենը՝						3.91	4.6

Ներկայացվող գործունեության նախաշինարարական փուլում, համաձայն գործող նորմերի, կիրականացվի դպրոցի տարածքի ժամանակավոր ցանկապատում մետաղական թիթեղներով՝ ապահովելով առողջության և աշխատանքի անվտանգության պայմանները, ինչպես նաև կիրականացվեն շինարարական հրապարակի կազմակերպման աշխատանքներ, մասնավորապես՝

- հրապարակի լուսավորության ապահովման միջոցառումները
- ժամանակավոր կառույցների տեղադրման աշխատանքներ՝ ապահովելով շինարարական ճամբարում սանիտարահիգիենիկ, կենցաղային և հանգստի պայմանները (ընդմիջման և հանգստի հարմարություններ, խմելու և կենցաղային կարիքների ջուր, զուգարան, աշղեկի աշխատասենյակ և այլն)
- շինանյութերի ժամանակավոր պահեստավորման և թափոնների կուտակման ժամանակավոր վայրերը
- շինաշխատանքներում անհրաժեշտ հիմնական մեքենա-սարքավորումների կայանատեղիները:

**Առաջարկություններ օբյեկտի շինարարության
կազմակերպման վերաբերյալ**

Շինարարությունը ենթադրվում է իրականացնել կապալային եղանակով: Գլխավոր կապալառու կազմակերպությունը որոշվում է մրցույթով:

Շենքի միացումը արտաքին ինժեներական ցանցերին կկատարվի մասնագիտացված շինմոնտաժային կազմակերպությունների կողմից: Ավտոճանապարհների, հրապարակների և մայթերի կառուցումը կկատարվի մասնագիտացված շինմոնտաժային կազմակերպությունների կողմից:

Շինմոնտաժային աշխատանքների իրականացման տեխնոլոգիայի տեսանկյունից շինարարությունը կարելի իրականացնել ավանդական եսանակներով՝ կիրառելով շինարարական կազմակերպության պետական շինարարական մեքենաները և մեխանիզմները, իսկ բացակայության դեպքում, վարձակալել դրանք այլ կազմակերպություններից: Ժամանակավոր շինությունների, ավտոկռունկի, պահեստավորման մակերեսների տեղակայումը պատկերված է շինարարական գլխավոր հատակագծի վրա:

Առաջարկվում է հնարավորինս օգտագործել գույքային շարժական շինությունների կիրառում ՀՀ Ա միջոցների օժտմամբ:

Ժամանակավոր շինությունների ցանկը և դրանց տեղակայումը ցանկալի է լրացուցիչ ճշտվեն տեղում և համաձայնեցվեն պատվիրատուի հետ:

**Առաջարկություններ օբյեկտի շինարարության մատակարարման
կազմակերպման վերաբերյալ**

Շինարարության նյութատեխնիկական մատակարարումը նախատեսվում է շինարարական ինդուստրիայի ձեռնարկություններից և գլխավոր կապալառու կազմակերպության արտադրական բազայից, շաղախը և բետոնը կառաքվեն Երևանի մոտակա բետոնաշաղախային հանգույցներից մասնագիտացված տրանսպորտային միջոցներով:

Առանձին ամրանային ձողերը և հիմնակմախքները մետաղական կոնստրուկցիաները, մոնտաժային իրերն ավտոմոբիլային փոխադրամիջոցներով բերվում են անմիջականորեն շինարարական հրապարակ, որտեղ կատարվում է լրանց պահեստավորում և տեղադրում:

Բետոնային խառնուրդը միաձույլ բետոն և երկաթբետոնե կոնստրուկցիաների համար, ինչպես նաև շաղախը շարվածքի համար առաքվում են անմիջապես շինհրապարակ ավտոբետոնախառնիչներով, շաղախատարներով:

Հարդարման նյութերը կարող են առաքվել ինչպես անմիջապես շինհրապարակ, այնպես էլ շինարարական կազմակերպության բազա՝ հետագա առաքման նպատակով:

Փոխադրամիջոցների և շինարարական մեքենաների տեխնիկական սպասարկումը և վերանորոգումը իրականացվում են ինչպես շինհրապարակում, այնպես էլ մեքենայացման բազայում:

Շինարարության մատակարարումը ացեթիլենով, թթվածնով իրականացվում է կենտրոնացված եղանակով:

Շինարարության ժամկետները

Շինարարության նորմատիվ տևողությունը որոշվել է համաձայն /596-Ն 19.03.2015թ. ՀՀ Կառավարության որոշում կետ 111, 113/ ՄՆԻՊ 1.04.03-85 մաս,, II հետ և հիման վրա հաշվի առնելով օբյեկտի նշանակությունը: Կոնստրուկտիվ բնութագիրը, ընդհանուր մակերեսը, օբյեկտի ընդհանուր մակերեսը, կառուցվում է որպես միաձույլ երկաթբետոնե սյունահեծանային հիմնակմախքով կրող համակարգ, որի արտաքին և ներքին մակերևույթները կարկասի լցվածքի ձևով շարվում են բետոնե բլոկներով, որոնք մետաղական կեռիկներով ամրակցվում են հիմնական երկաթբետոնե կարկասին: Հիմքերը նախատեսվում է իրականացնել միաձույլ երկաթբետոնե խաչահատվող ժայավեններով. ըստ առավել համապատասխան գլուխ N 3 1. բնակելի շենքեր N 12 կետերը համաձրելով շինարարական արտաձևի տեխնոլոգիական առանձնահատկությունների հետ շինարարական տևողությունը սկսման օրվանից կազմում է 24ամիս շինարարության համար:

Նախագծվող դպրոցի ջրամատակարարման և ջրահեռացման գործընթացները կազմակերպվելու են գործող շինարարական նորմերի ու կանոնների (ՇՆԿ) և VEOLIA կողմից կողմից տրված (01.12.2022 թ.) տեխնիկական պայմանների համաձայն:

Նախատեսվում է օգտվել շինարարության և շահագործման փուլերում գործող դպրոցի ջրագծից: Նախատեսվում է օգտվել շինարարության և շահագործման փուլերում գործող դպրոցի ջրագծից, ոռոգման ջուրը ևս:

Քանի որ կոյուղու համակարգ համայնքում բացակայում է, կենցաղային հոսքերը սանիտարատեխնիկական և տեխնոլոգիական սարքավորումներից ինքնահոս ձևով կհեռացվեն նոր նախագծվող սեպտիկ հորից և պարբերաբար կհեռացվեն համապատասխան ծառայության միջոցով պայմանագրային հիմունքներով:

Արտաքին հրդեհների մարման համար նախատեսվում է հակահրդեհային հիդրանտ Հրդեհաշիջման ջրի ծախսը համաձայն նորմերի հաշվարկվում է 2 շիթ, յուրաքանչյուրը՝ 2.5 լ/վրկ: Հակահրդեհային ջրագիծն իրականացվելու է պողպատե եռակցովի խողովակներով:

Կանաչապատման աշխատանքներ նախատեսվում է համաձայն ՀՀ կառավարության 08.02.2018թվականի N108-Ն որոշման:

Նախատեսվում է ստեղծել կանաչապատ գոտի: Տնկման աշխատանքները

կկազմակերպվեն նախապես իրականացնելով ծառերի փոսերի նախապատրաստման աշխատանքներ, իսկ աշխատանքները կիրականացվեն աշնանային կամ գարնանային տնկարկի շրջանում:

Կանաչապատման աշխատանքների շրջանակում կտնկվի տարածաշրջանին բնորոշ ծառեր: Կանաչապատ տարածքի հետագա խնամքը կհանձնվի դպրոցի տնօրինությանը:

5. ԵԼԱԿԵՏԱՅԻՆ ԲԱՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Տեղանքի ռելիեֆը և երկրաբանությունը

Մարզի տարածքը 2756 քառ.կմ, ՀՀ տարածքում մարզի տարածքի տեսակարար կշիռը կազմում է (9.3%):

Գյուղատնտեսական նշանակության հողատարածքը՝ 218,218.8 հա է (կամ մարզի տարածքին շուրջ 79.2%), որը կազմում է ՀՀ-ի՝ 2,045,472.2 հազար հա-ի 10,67 %-ը, այդ թվում՝ վարելահողեր 54,105.7 հա: Բնակավայրերի հողերը կազմում են մարզի հողերի շուրջ 6.3%, իսկ անտառային հողերը շուրջ 3.95%:

ՀՀ Արագածոտնի մարզն ընդգրկում է Աշտարակ, Ապարան, Արագած և Թալին տարածաշրջանները:

Մարզում առկա է 29 արհեստական ջրամբար՝ ամենամեծը Ապարանի ջրամբարն է՝ մակերեսը 7,9 քառ. կմ է, ընդհանուր ծավալը՝ 91 մլն.մ/խ, օգտակարը՝ 81 մլն.մ/խ, ջրթողունակությունը վայրկյանում 18 խորանարդ մետր: Ջրամբարի ամբարտակը հողային է, բարձրությունը՝ 50մ, երկարությունը՝ 200մ: Տարեկան մարզում առկա ռոռզման ջրի ծավալը կազմում է մոտ 520 մլն.մ/խ: Արագածի մերձգագաթային սարավանդի վրա գտնվում է Քարի լիճը: Նշված ծավալի ռոռզման ջրից տարեկան օգտագործվում է մոտ 85մլն.մ/խ-ն, առկա քանակության 16%-ի չափով: Մնացած քանակությունը կորչում է գոլորշիացման տեսքով կամ դուրս գալիս մարզի տարածքից: Մարզի տարածքով է անցնում Արզնի-Շամիրամ ջրանցքը, գործում է նաև Թալինի ջրանցքը:

ՀՀ Արագածոտնի մարզում մշտական բնակչության թվաքանակը կազմում է՝ 124.5հազ. մարդ այդ թվում՝ քաղաքային 26.6 հազ. մարդ, գյուղական՝ 97.9 հազ. մարդ: Ազգաբնակչության 93,7%-ը հայ են: Մարզում բնակվում են նաև ազգային փոքրամասնությունների ներկայացուցիչներ՝ հիմնականում եզդիներ և այլն:

Բնակչության մեծամասնությունը կուտակված է Աշտարակի և Ապարանի տարածաշրջաններում, բնակչության խտությունը կազմել է՝ 36-89 մարդ 1 կմ², այստեղ են

բնակվում մարզի բնակչության շուրջ 64% մակերեսով կազմում է մարզի 46.5 %: Ամենացածր խտությունը՝ Արագածի տարածաշրջանում է կազմել է՝ 3 մարդ 1 կմ² և Թալինի տարածաշրջանում կազմել է՝ 30 մարդ 1 կմ²:

ՀՀ Արագածոտնի մարզի տարածքով են անցնում հանրապետական նշանակություն ունեցող 3 ավտոխճուղիները՝ Երևան – Աշտարակ – Թալին – Գյումրի, Երևան–Աշտարակ – Սպիտակ և Երևան – Արմավիր –Քարակերտ – Գյումրի: Մարզի տարածքը արևմտյան հատվածով հատում է նաև ՀՀ գլխավոր երկաթուղին շուրջ 30 կմ, որը սակայն չի թողնում էական ազդեցություն մարզի տնտեսական զարգացման վրա:

Մարզի բնակչության շուրջ 87% հնարավորություն ունի օգտվելու կանոնավոր իրականացվող երթուղիներից:

Մարզի տարածքում բջջային հեռախոսակապը և շարժական ինտերնետ կապը ապահովվում է հանրապետություն գործող բոլոր օպերատորների կողմից, այն է՝ «Թիմ» ՓԲԸ (Team ապրանքանիշ), «Ղ-Տելեկոմ» ՓԲԸ (Վիվա սելլ / USU ապրանքանիշ) և «ՅՈՒՔՈՍ» (Ucom ապրանքանիշ): Մարզի բնակավայրերը 98%-ով ապահովված են ինտերնետ ծածկույթով /օպտիկամանրաթելային և եթերայինշարժական/: Ինտերնետի որակը հիմնականում բավարար է:

Լարային հեռախոսակապ ապահովում է «Team Telecom Armenia» ՓԲԸ և «ՋԻԷՆՍԻ-ԱԼՖԱ» ՓԲԸ-ն (Ռոստելեկոմ ապրանքանիշ): Լարային հեռախոսակապով ապահովված են մարզի բնակավայրերի 88%-ը:

Մարզի 114 բնակավայրերում գործում է «Հայփոստ» ՓԲԸ մասնաճյուղերը, ապահովելով մարզի համայնքների 100% ծածկույթը:

Եթերային հեռուստահաղորդումներն իրականացվում են «Հայաստանի հեռուստատեսային և ռադիոհաղորդիչ ցանց» ՓԲԸ Աշտարակի, Ապարանի և Թալինի տարածքային բաժնի կողմից, ապահովելով մարզի բնակավայրերի 92% ծածկույթը:

Հեռարձակվում է թվային 8 ծրագիր, ինչպես նաև Աշտարակում՝ կաբելային «ԱշտարակԷլիտTV» տեղական ծրագրերը: Մարզի ամբողջ տարածքը ընդգրկվել է թվային հեռուստահաղորդումների ծածկույթում: Հեռարձակվում է նաև «Հանրային ռադիոն», որը հասանելի է մարզի բոլոր բնակավայրերում:

Մարզի բոլոր բնակավայրերը միացված են էլեկտրական ցանցերին և ապահովված են հիմնականում անխափան և առանց լուրջ վթարների էլեկտրամատակարարմամբ: Մարզում առկա է էլեկտրաէներգիայի բաշխման զարգացած ցանց:

Ներկայումս ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի կողմից տրված լիցենզիաների համաձայն, Արագածոտնի մարզում տարեկան 38.9 մլն. կՎտժ էլեկտրական էներգիա են արտադրում 6 փոքր հիդրոէլեկտրակայաններ՝ մոտ 15.95 ՄՎտ ընդհանուր հզորությամբ, որը կազմում է Հայաստանի ՓՀԷԿ երի արտադրած ընդհանուր 977 000 ՄՎտժ էներգիայի շուրջ 4%:

Գազաֆիկացման մակարդակը մարզում բավականին ցածր է, 114 համայնքներից 61-ը (53.5%) գազիֆիկացված են, որտեղ բնակվում են մարզի բնակիչների շուրջ 63.9 %:

Մարզի տարածքում վտանգավոր թափոնների վերամշակման, վնասագերծման, պահպանման, փոխադրման և տեղադրման համար գործունեություն է իրականացնում «Էկոլոգիա ՎԿՀ-ի» ՍՊԸ-ն, որը մարզի և հանրապետության այլ վայրերի բուժսպասարկման կազմակերպություններից՝ պայմանագրային սկզբունքով, հավաքում, տեղափոխում, պահպանում և վնասագերծում է ժամկետանց դեղորայքի, բժշկական կոշտ և հեղուկ, ինչպես նաև վիրահատություններից առաջացած թափոնները:

Միննույն ժամանակ կոշտ կենցաղային թափոնների համար թվով 59 համայնքներում կատարվել է հողհատկացում, սակայն փաստացի գործում է 9 աղբավայր: Աղբահանությունը մասնագիտացված բեռնատարերով իրականացվում է միայն քաղաքային բնակավայրերում, մասնակի կերպով, իսկ գյուղական բնակավայրերում միայն հարմարեցված տեխնիկական միջոցներով (ինքնաթափեր, լաֆետներ, այլ):

Մարզի բոլոր քաղաքներն ունեն կոյուղու համակարգ, որը սակայն միացված չէ գործող մաքրման կայաններին:

ՀՀ Արագածոտնի մարզի տնտեսության ընդհանուր ծավալում գերակշռողը արդյունաբերության և գյուղատնտեսության ճյուղերն են:

Արդյունաբերությունը մասնագիտացած է սննդամթերքի արտադրություն (մսի և մսամթերքի մշակում և պահածոյացում, մրգերի և բանջարեղենի մշակում և պահածոյացում, կաթնամթերքի, ըմպելիքի արտադրություն և կան խաղողի վերամշակման և գինու հումքի ստացման) ու շինանյութերի հանքավայրերի շահագործման ուղղություններում:

Արդյունաբերական արտադրանքը 2021թ.-ի հունվարի 1-ի դրությամբ կազմել է 44182.2մլն.դրամ, արդյունաբերական արտադրանքի ֆիզիկական ծավալի ինդեքսը՝ 97.6%: Ըստ արդյունաբերական արտադրանքի ծավալը ըստ արտադրության բաժինների ներկայացված է հետևյալ կերպ.

- հանքագործական արդյունաբերություն – 2010.7մլն.դրամ,
- մշակող արդյունաբերություն – 37565.8մլն.դրամ,
- էլեկտրաէներգիայի, գազի, ջրի արտադրություն և բաշխում – 4138.5մլն.դրամ, - ջրամատակարարում, կոյուղի և թափոնների կառավարում և վերամշակում – 467.2մլն.դրամ:

Արդյունաբերական արտադրանքի արտադրությունն ըստ տնտեսական գործունեության տեսակների ներկայացված է ստորև աղյուսակ 3.1-ում:

Գյուղատնտեսությունը հիմնականում մասնագիտացած է բուսաբուծության (մասնավորապես հացահատիկային մշակաբույսերի արտադրություն) և անասնաբուծության մեջ: Մարզի աշխարհագրական դիրքը և բնակլիմայական պայմանները նպաստավոր են ինչպես բուսաբուծության (հացահատիկ, կարտոֆիլ, բազմամյա տնկարկներ, կերային մշակաբույսեր), այնպես էլ անասնաբուծության զարգացման համար:

**ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐԱՆՔԻ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆՆ ԸՍՏ
ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐԻ 2020 ԹՎԱԿԱՆԻՆ
PRODUCTION OF INDUSTRIAL OUTPUT BY TYPES OF ECONOMIC ACTIVITY, 2020**

	Թողարկված արտադրանքի ծավալը, ընթացիկ գներով, ¹ մլն.դրամ Volume of produced production, in current prices ¹ , mln.drums	Պատրաստի արտադրանքի իրացումը, ընթացիկ գներով, ¹ մլն.դրամ Realisation of fabricated products in current prices ¹ , mln.drums	Արտադրանքի ֆիզիկական ծավալի ինդեքսը, % Volume index of of industrial production, %	
ԱՐԱԳԱՏՈՏՆԻ ՍԱՐԶ ARAGATSOTN MARZ				
Ամբողջ արդյունաբերությունը	44 182.2	44 227.2	97.6	Total industry
<i>այդ թվում՝</i>				<i>including:</i>
Հանքագործական արդյունաբերություն և բացահանքերի շահագործում	2 010.7	1 983.6	121.9	Mining and quarrying
<i>այդ թվում՝</i>				<i>including:</i>
հանքագործական արդյունաբերության և բացահանքերի շահագործման այլ ճյուղեր	2 010.7	1 983.6	121.9	other mining and quarrying
Մշակող արդյունաբերություն	37 565.8	37 637.8	96.5	Manufacturing
<i>որից՝</i>				<i>of which :</i>
սննդամթերքի արտադրություն	25 917.9	25 867.3	103.8	manufacture of food products
խմիչքների արտադրություն	6 438.8	7 214.1	105.5	manufacture of beverages
թղթի և թղթե արտադրատեսակների արտադրություն	28.3	28.3	141.7	printing and reproduction of recorded media
քիմիական նյութերի և քիմիական արտադրատեսակների արտադրություն	302.6	308.9	4.4 անգ times	manufacture of chemicals and chemical products
ռետինե և պլաստմասսայե արտադրատեսակների արտադրություն	845.4	874.2	127.2	manufacture of rubber and plastic products
այլ ոչ մետաղական հանքային արտադրատեսակների արտադրություն	128.2	129.7	82.6	manufacture of other non-metallic mineral products
համակարգիչների, էլեկտրոնային և օպտիկական սարքավորանքի արտադրություն	114.0	114.0	94.3	manufacture of computer, electronic and optical products
մեքենաների և սարքավորանքի արտադրություն, չներառված ուրիշ խմբավորումներում	235.5	235.5	244.9	manufacture of machinery and equipment n.e.c.
ոսկերչական արտադրատեսակների արտադրություն	3 395.0	2 705.7	46.4	manufacture of jeweller products
Էլեկտրականության, գազի, գոլորշու և լավորակ օդի մատակարարում	4 138.5	4 138.5	96.8	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Ջրամատակարարում, կոյուղի, թափոնների կառավարում և վերամշակում	467.2	467.2	108.2	Water supply, sewerage, waste management and remediation activities

Գյուղատնտեսական համախառն արտադրանքում բուսաբուծությունը կազմում է 35.2մլն.դրամ, անասնաբուծությունը՝ 47.3մլն.դրամ:

Հացահատիկային և հատիկաբնդեղենային մշակաբույսերի ցանքաստաբաժությունները կազմել են 17560հա, բերքատվությունը՝ 14.6ց/հա, համախառն բերքը՝ 40.9հազ.տոննա:

Կարտոֆիլի ցանքաստարածությունները կազմել են 1062հա, բերքատվությունը՝ 268.2g/հա, համախառն բերքը՝ 28.5հազ.տոննա:

Բանջարանոցային մշակաբույսերի ցանքաստարածությունները կազմել են 557հա, բերքատվությունը՝ 139.0g/հա, համախառն բերքը՝ 10.9հազ.տոննա, բոստանային կուլտուրաների համար համապատասխանաբար՝ 83հա, 141.8g/հա, 1.2հազ.տ: Պտղի և հատապտղի տնկարկների համար այդ ցուցանիշները կազմում են համապատասխանաբար 6232հա, 84.3g/հա և 49.1հազ.տոննա, խաղողի տնկարկների համար՝ 1409հա, 135.6g/հա և 16.8հազ.տոննա:

Խոշոր եղջերավոր անասունների քանակը կազմել է 71.3հազ.գլուխ, որից կովերինը՝ 33.8հազ.գլուխ, խոզերինը՝ 15.6հազ.գլուխ, ոչխարներ և այծեր՝ 87.8հազ.գլուխ, ձիեր՝ 0.4հազ.գլուխ:

Իրացվել է 20.4հազ.տ կենդանի և թռչուն սպանդի համար, 76.3 տոննա կաթ, 81.0մլն.հատ ձու, 148.0տոննա բուրդ:

Մանրածախ առևտրի շրջանառությունը կազմել է 22564.8մլն.դրամ, ծառայությունների ծավալը՝ 12079.8մլն.դրամ, կացության և հանրային սննդի օբյեկտների շրջանառությունը՝ 519.4մլն.դրամ, առողջապահությունն ու բնակչության սոցիալական սպասարկումը՝ 213.4մլն.դրամ, ֆինանսական և ապահովագրական գործունեությունը՝ 9419.7մլն.դրամ:

Գործազուրկների թիվը կազմել է 5.5հազ.մարդ, որից կանայք՝ 1.4հազ.մարդ: Մարզում միջին ամսական անվանական աշխատավարձը եղել է 119464դրամ: Կենսաթոշակառուների գրանցված քանակը՝ 151 մարդ, կենսաթոշակի միջին չափը՝ 41856դրամ:

Նախադպրոցական հաստատությունների քանակը կազմել է 26, հաճախող երեխաների քանակը՝ 1385, մանկավարժների քանակը՝ 274, մեկ մանկավարժին ընկնող երեխաների թվաքանակը՝ 5.1:

2020/2021 ուսումնական տարում Արագածոտնի մարզում գործել է 120 հանրակրթական դպրոց, աշակերտների թվաքանակը 18366, մանկավարժների թվաքանակը՝ 2102, մեկ մանկավարժին ընկնող աշակերտների թվաքանակը՝ 8.7:

Երաժշտական, արվեստի, գեղարվեստի դպրոցների, մանկապատանեկան ստեղծագործական կենտրոնների քանակը 2020/2021 ուսումնական տարում կազմել է 12, աշակերտների թվաքանակը՝ 130:

Գործել են նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) ուսումնական 3 հաստատություններ, դրանցում կրթվել են 235սան, աշխատել են 71 մանկավարժ:

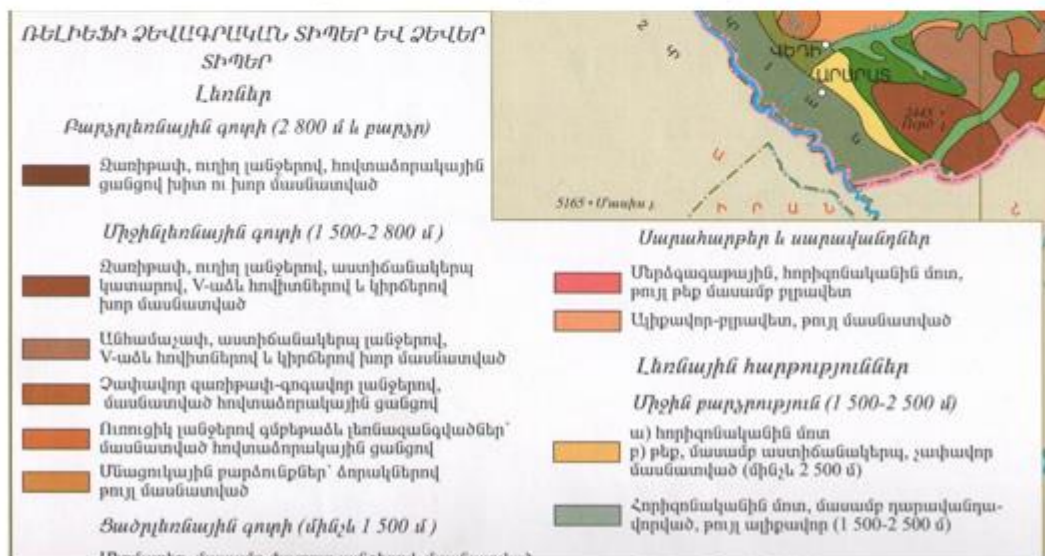
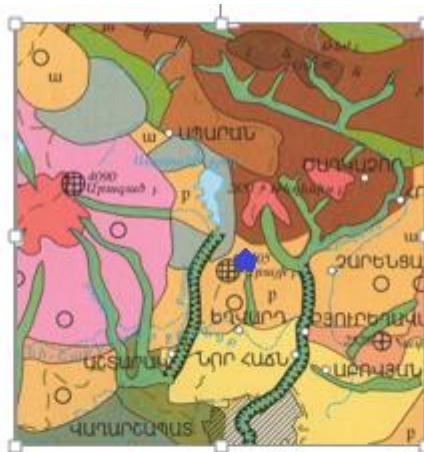
Միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների քանակը կազմել է 1, ուսանողների թվաքանակը՝ 62, մանկավարժների թվաքանակը՝ 21, ուսանողների թվաքանակը մեկ մանկավարժի հաշվով՝ 3.0:

Գործում են 1 թանգարան և 52 գրադարան:

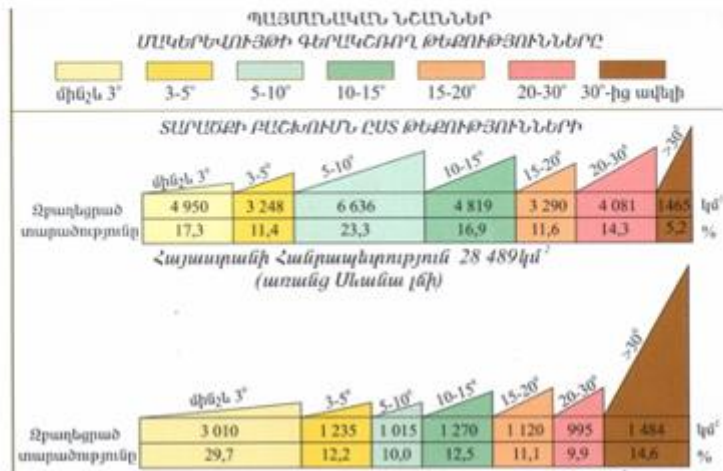
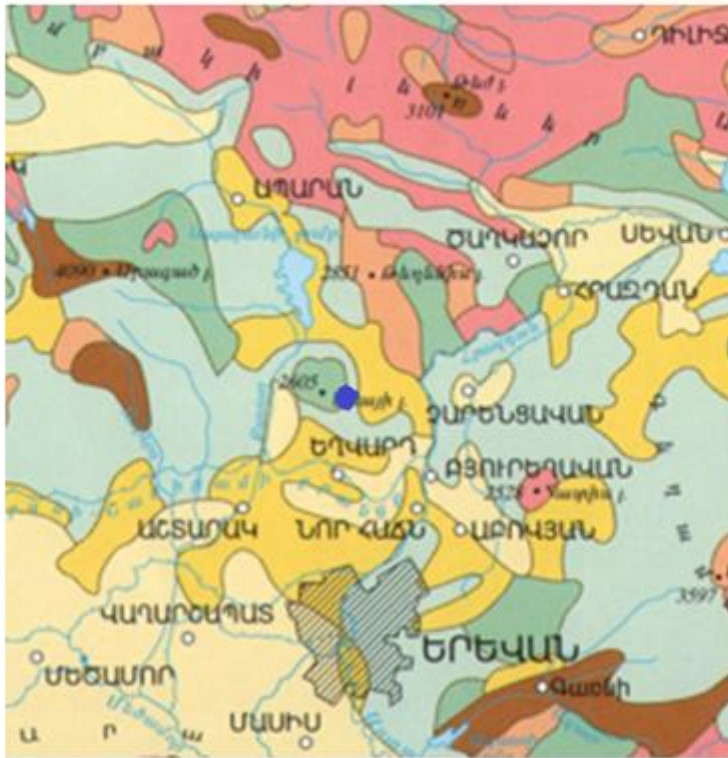
5 մարզական կազմակերպություններում մարզվում են 569 մարզիկ, օլիմպիական մարզաձևերով խմբերի քանակը՝ 45, ոչ օլիմպիական մարզաձևերով՝ 2:

Շրջանի լանջերի թեքության և լեռների երկրաձևաբանական սխեմատիկ

քարտեզները ներկայացված են ստորև:

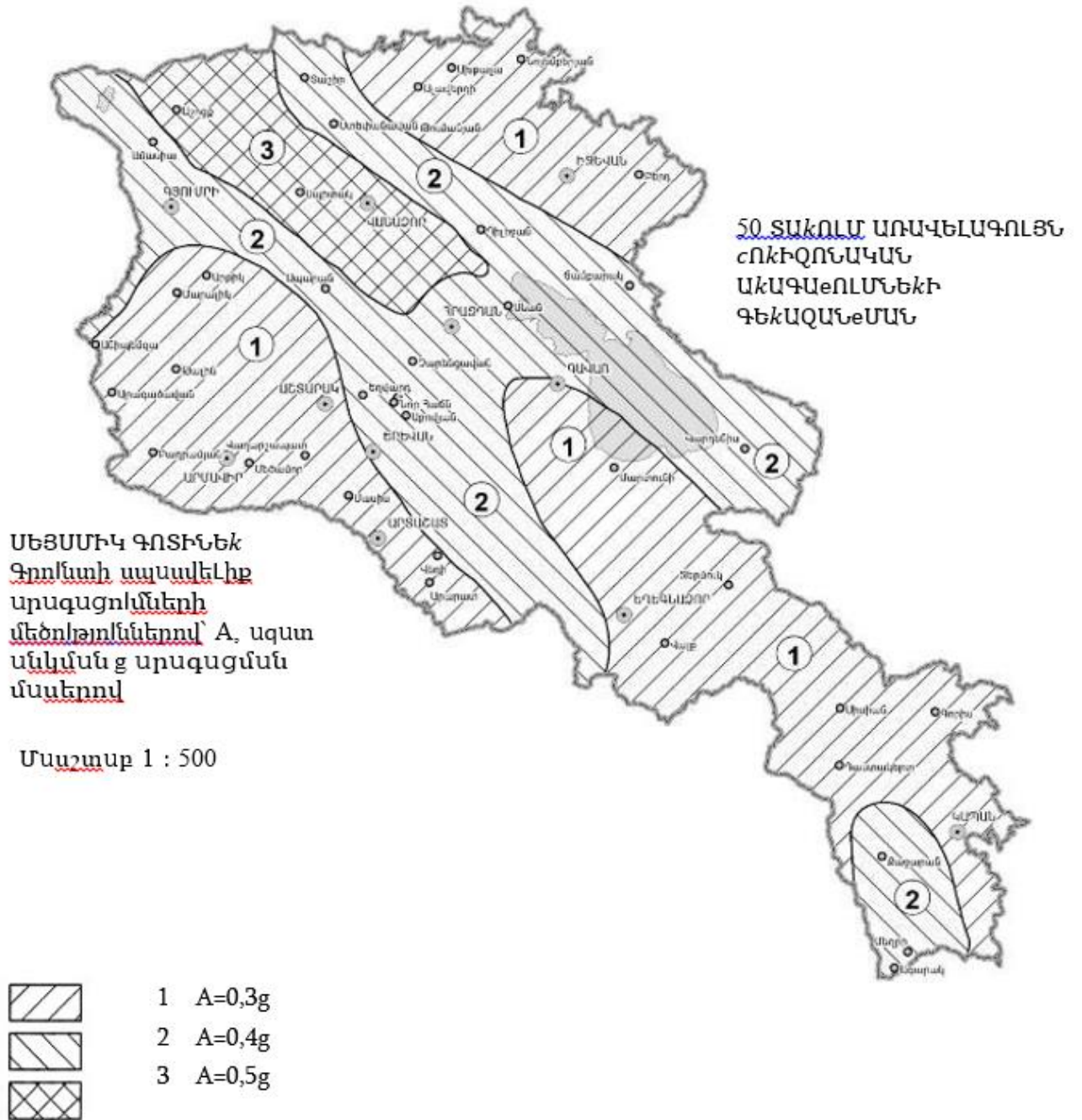

Նկար 2. Երկրաձևաբանական քարտեզ

Սկար 3. Մակերևույթի գերակշռող թերություններ

Նկար 4. ՀՀ տարածքի հավանական սեյսմիկ վտանգի գոտիավորման քարտեզ

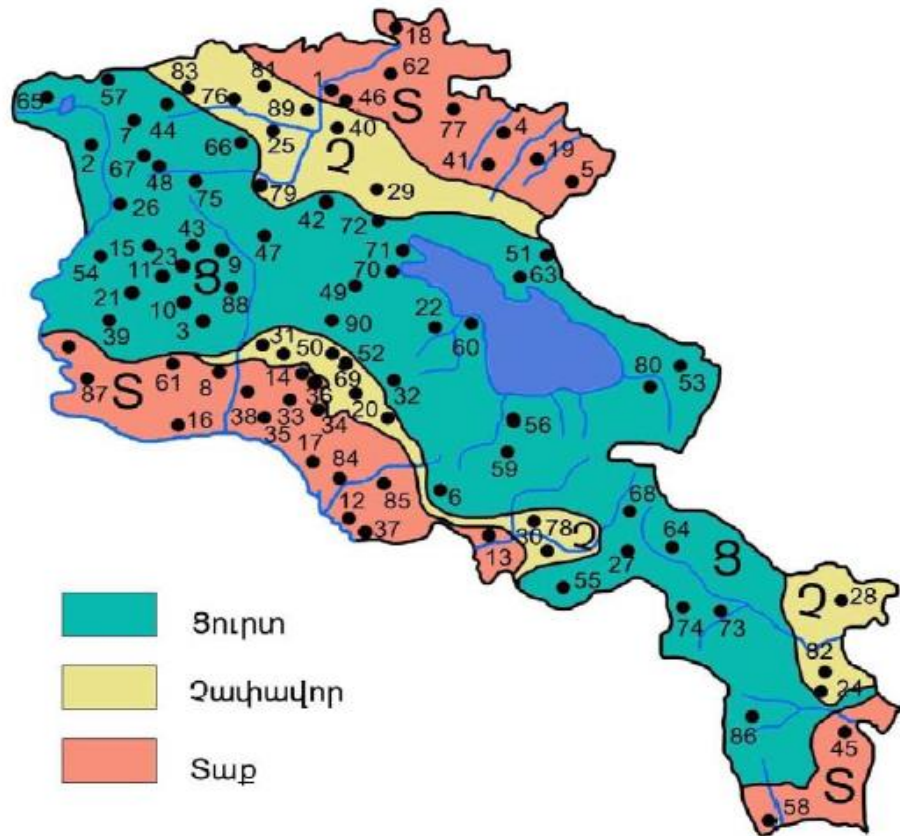

Կլիմայական պայմանների հակիրճ նկարագրությունը

ՀՀ-ն գտնվում է մերձարևադարձային գոտու հյուսիսային լայնություններում և բնութագրվում է չոր ցամաքային կլիմայով ու կլիմայական հակադրություններով: ՀՀ կլիմայի վրա մեծ է հարակից տարածքների՝ Մեծ Կովկասի, Իրանական ու Փոքրասիական բարձրավանդակների, արաբական անապատների, Սև և Կասպից ծովերի ազդեցությունը: ՀՀ տարածքին բնորոշ է արևոտ կլիման:

ՀՀ-ում տարվա ընթացքում տիրապետում են մերձարևադարձային գոտուն բնորոշ արևմտյան օդային հոսանքները, որոնք լեռնային ռելիեֆի պայմաններում փոխում են իրենց բնույթը և պայմանավորում քամիների բազմազանությունն ու ռեժիմը: Ըստ բարձրության՝ մեծանում է քամու արագությունը:

Շրջանի կլիման չոր մայրցամաքային է, ձյունառատ, բայց երկարատև ձմեռով և շոգ ամառով:

Նկար 5. Կլիմայական գոտիների քարտեզ

Աղյուսակներում բերված են տեղի կլիմայական պայմանները ըստ Ապարան օդերևութաբանական կայանի տվյալների:

**ՕԴԻ ՄԻՋԻՆ ԵՎ ԷՔՍՏՐԵՄԱԼ ՋԵՐՄԱՍՏԻՃԱՆԸ,
ՁՄՈՒՆ ՍԿԻՋԲԸ, ՎԵՐՋԸ ԵՎ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ**

Աղյուսակ 1 Օդի միջին ջերմաստիճան

Բնակավայրի անվանումը	Միջին ջերմաստիճանն ըստ ամիսների, °C												Միջին տարեկան, °C	Բացարձակ նվազագույն, °C	Բացարձակ առավելագույն, °C
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1. Ամասիա	-8.6	-7.3	-2.8	4.0	9.2	13.0	16.4	16.7	12.8	7.0	0.5	-5.7	4.6	-31.1	34.6
2. Աշտարակ	-3.2	-0.1	5.8	11.7	16.5	21.5	25.2	25.2	20.5	13.6	6.2	-0.2	11.9	-24.5	41.2

Աղյուսակ 3 Օդի միջին առավելագույն (մ. ա.) և միջին նվազագույն (մ. ն.) ջերմաստիճանը

Բնակավայրի անվանումը	մ. ա. / մ. ն.	ըստ ամիսների, °C													ընկ. ամ.
		Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
1. Ամասիա	մ. ա.	-3.7	-2.1	2.3	9.5	15.2	19.3	22.9	23.6	19.9	13.1	5.5	-1.2	10.4	
	մ. ն.	-12.8	-11.7	-7.1	-0.3	4.3	7.8	11.2	11.0	6.8	1.6	-3.4	-9.4	-0.2	
2. Աշտարակ	մ. ա.	1.2	4.8	11.2	17.6	23.1	28.8	32.5	32.6	27.8	20.1	11.7	4.0	17.9	
	մ. ն.	-6.6	-3.9	1.3	6.5	10.7	15.2	18.8	18.7	14.2	8.3	2.0	-3.4	6.8	

Աղյուսակ 4 Օդի դիտված բացարձակ առավելագույն (ա) և նվազագույն (ն) ջերմաստիճանը

Բնակավայրի անվանումը	ա/ն	ըստ ամիսների, °C												Տարեկան
		Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1. Ամասիա	ա	9.5	13.8	16.9	22.6	25.6	29.5	33.3	34.6	31.5	24.6	18.5	12.9	34.6
	ն	-31.1	-29.0	-25.9	-21.8	-6.7	-3.2	1.9	1.2	-5.4	-12.2	-21.5	-24.9	-31.1
2. Աշտարակ	ա	12.8	17.5	24.4	32.5	32.2	39.0	41.0	41.2	38.0	31.0	24.0	19.5	41.2
	ն	-24.5	-21.8	-15.0	-9.0	0.9	4.8	6.8	9.5	3.0	-4.0	-12.3	-21.5	-24.5

Աղյուսակ 7 Օդի նշված ջերմաստիճաններով օրերի միջին (մ) և առավելագույն (ա) քանակը ցուրտ ժամանակահատվածի համար

Ամիս	Օդի ջերմաստիճանը, °C (նվազագույն ջերմաչափով)									
	≤-15		≤-20		≤-25		≤-30		≤-35	
	մ	ա	մ	ա	մ	ա	մ	ա	մ	ա
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Աշտարակ										
4. Դեկտեմբեր	0.8	9	0.1	3						
5. Հունվար	2.1	23	0.4	9						
6. Փետրվար	0.4	6								

Աղյուսակ 9 Օդի էքստրեմալ ջերմաստիճանների միջին արժեքները (°C)

(առավելագույնի միջինը՝ ա. մ., և նվազագույնի միջինը՝ ն. մ.)

Բնակավայրի անվանումը	ա.մ. / ն.մ.	ըստ ամիսների												Տարեկան
		Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1. Ամասիա	ա.մ.	2.0	3.9	9.0	17.2	21.3	24.7	28.6	28.9	26.0	20.0	12.6	5.1	29.7
	ն. մ.	-21.8	-21.0	-17.0	-7.9	-1.1	2.5	6.3	6.4	1.2	-4.5	-11.4	-18.5	-23.4
2. Աշտարակ	ա.մ.	7.5	10.5	18.0	24.4	29.1	33.9	36.9	36.9	33.5	26.4	18.5	10.6	37.8
	ն. մ.	-14.0	-11.5	-6.8	-0.8	5.0	9.6	13.4	14.1	8.3	2.8	-3.8	-9.9	-15.4

ՕԴԻ ՀԱՐԱԲԵՐԱԿԱՆ ԽՈՆԱՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

Աղյուսակ 10 Օդի հարաբերական խոնավությունը

Բնակավայրի անվանումը	Օդի հարաբերական խոնավությունը, %																
	ըստ ամիսների												Միջին տարեկան	Ամենացուրտ ամսվա օդի հարաբերական խոնավությունը, %		Ամենատաք ամսվա օդի հարաբերական խոնավությունը, %	
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր		Միջին ամսական	Միջին ամսական, ժամը 15-ին	Միջին ամսական	Միջին ամսական, ժամը 15-ին
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1. Ամասիա	82	81	78	74	72	71	69	66	67	72	79	82	75	82	76	66	55
2. Աշտարակ	79	71	64	64	64	57	54	54	57	66	72	80	65	79	72	54	44

ՄԹՆՈՒՆՏԱՅԻՆ ՏԵՂՈՒՄՆԵՐԸ

Աղյուսակ 12 Մթնոլորտային տեղումները

Բնակավայրի անվանումը	Տեղումների քանակը _____ միջին ամսական _____ մմ _____ օրական առավելագույն													Տեղումների քանակը նոյեմբեր-մարտ ամիսներին, մմ	Տեղումների քանակը ապրիլ-հոկտեմբեր ամիսներին, մմ
	ըստ ամիսների												Տարեկան		
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1. Ամասիա	42	42	46	74	110	87	53	44	33	49	40	43	663	213	450
	33	49	34	42	49	62	41	38	31	38	51	51	62		
2. Աշտարակ	27	30	36	55	59	33	20	11	13	34	29	30	377	152	225
	24	24	28	39	45	30	45	22	32	43	40	22	45		

Օդային ավազան

ՀՀ տարածքում օդային ավազանի ֆոնային աղտոտվածությունը վերահսկվում է ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոօդերևութաբանական մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի (այսուհետ՝ ՊՈԱԿ) կողմից: ՊՈԱԿ-ը մշտական վերահսկողություն է կատարում 16 ստացիոնար դիտակայանների միջոցով, որոնցից 6 ստացիոնար դիտակայանում (Երևան և Ալավերդի քաղաքներում) կատարվում են շուրջօրյա ավտոմատ դիտարկումներ:

2022 թվականի ընթացքում մթնոլորտային օդի որակի դիտարկումներ կատարվել են Երևան, Գյումրի, Վանաձոր, Ալավերդի, Հրազդան, Արարատ, Ծաղկաձոր, Կապան, Քաջարան և Չարենցավան քաղաքներում: Որոշվել են մթնոլորտային օդում փոշու, փոշու մեջ մետաղների (մոտ 21 մետաղ), ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի օքսիդների և գետնամերձ օզոնի պարունակությունները: Համաձայն իրականացված արդյունքների 2023 թվականին 2022 թվականի համեմատությամբ քաղաքների մթնոլորտային օդում հիմնականում բարձրացել է ազոտի երկօքսիդի պարունակությունը²:

Քանի որ համայնքում կամ հարակից բնակավայրերի տարածքում մշտական (ստացիոնար) դիտակայաններ կամ պասիվ նմուշառիչներ տեղադրված չեն և մթնոլորտային օդի աղտոտվածության վերաբերյալ ՊՈԱԿ-ում տվյալներ չկան, ապա որոշակի պատկերացում բնակավայրերի օդային ավազանի աղտոտվածության մասին կարելի է ստանալ հաշվարկային եղանակով: Դրա համար ՊՈԱԿ-ը առաջարկում է համապատասխան ձեռնարկ-նուղեցույց³: Ըստ այդ նուղեցույցի մինչև 10 հազար բնակչությամբ բնակավայրերի համար օդի ֆոնային աղտոտվածության ցուցանիշներն են:

Փոշի՝ 0.2 մգ/մ³;

Ծծմբի երկօքսիդ՝ 0.02 մգ/մ³;

Ազոտի երկօքսիդ՝ 0.008 մգ/մ³;

Ածխածնի օքսիդ՝ 0.4 մգ/մ³:

Մթնոլորտային օդի որակի մոնիթորինգի դիտացանց

Մթնոլորտային օդի որակի գնահատումը կատարվում է ՀՀ կառավարության 2006 թվականի փետրվարի 2-ի N 160-Ն որոշմամբ հաստատված Նյութերի սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաների (ՍԹԿ) համեմատությամբ:

2022 թվականի ընթացքում մթնոլորտային օդի որակի դիտարկումներ կատարվել են Երևան, Գյումրի, Վանաձոր, Ալավերդի, Հրազդան, Արարատ, Ծաղկաձոր, Կապան, Քաջարան և Չարենցավան քաղաքներում: Որոշվել են մթնոլորտային օդում փոշու, փոշու մեջ մետաղների (մոտ 21 մետաղ), ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի օքսիդների և գետնամերձ օզոնի պարունակությունները: Համաձայն իրականացված արդյունքների 2022 թվականին 2021 թվականի համեմատությամբ քաղաքների մթնոլորտային օդում հիմնականում բարձրացել է ազոտի երկօքսիդի

պարունակությունը:

Ժամանակավոր առաջարկություններ «Վնասակար նյութերի ֆոնային կոնցենտրացիաներ բնակավայրերում, որտեղ բացակայում են մթնոլորտային օդի որակի մոնիթորինգի դիտարկումները»

Բնակչության քանակը (հազար մարդ)	Ֆոնային կոնցենտրացիաներ (մգ/մ ³)			
	Փոշի	Ծծմբի երկօքսիդ (SO ₂)	Ազոտի երկօքսիդ (NO ₂)	Ածխածնի օքսիդ (CO)
50 -100	0.098	0.007	0.034	1.3
10-50	0.095	0.006	0.033	1.1
<10	0.071	0.006	0.023	0.8

Ջրային ռեսուրսներ

Շրջանի հիմնական ջրային արտերիան հանդիսանում է Քասախ գետը իր Ամբերդ և Շահվերդ վտակներով, որը հոսում է բազալտների և անդեզիտաբազալտների մեջ առաջացած խոր կիրճով: Գետերը սնվում են անձրևաջրերով և ձնհալով, բնութագրվում են խիստ արտահայտված սեզոնային անհավասարաչափ ռեժիմով:

Շրջանի ջրային ավազանում մեծ դեր ունեն նաև բազմաթիվ աղբյուրները, որոնք Քասախ գետի կիրճում դուրս են գալիս լավային հոսքերի տակից:

Աշխատանքների արդյունքում պարզվել է, որ տարածքը գործնականում ջրագուրկ է, այստեղ բացակայում են աղբյուրները, ջրհորները, մշտահոս գետերը, ինչպես նաև բացակայում են ստորերկրյա ջրերը:

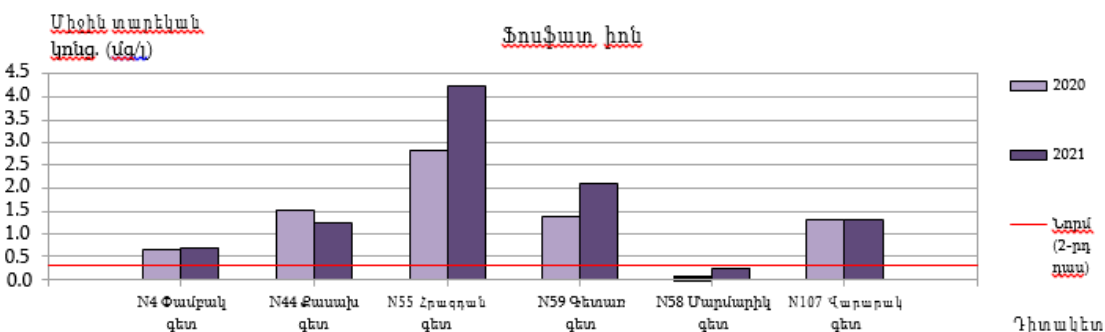
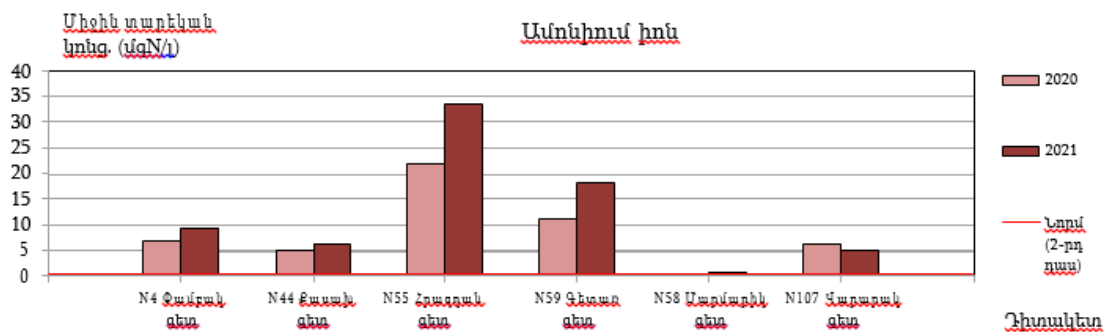
ՀՀ-ում մակերևութային ջրերի որակի մշտադիտարկում իրականացվում է ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի (այսուհետ՝ ՊՈԱԿ) կողմից:

Ըստ ՊՈԱԿ վերջին 2022 թվականի ամփոփագրի Քասախ գետի ջրի որակը Ապարան քաղաքից վերև, Աշտարակ քաղաքից վերև և ներքև հատվածներում գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), Աշտարակ քաղաքից վերև՝ ֆոսֆատ իոնով, մոլիբդենով, վանադիումով և երկաթով:

Հայաստանի Հանրապետությունում մակերևութային, այդ թվում նաև Սևանա լճի ջրերի որակի

գնահատումը կատարվում է համաձայն ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունվարի 27-ի 75-Ն որոշման: Գնահատման համակարգը ջրի որակի յուրաքանչյուր ցուցանիշի համար տարբերակում է կարգավիճակի հինգ դաս՝ «գերազանց» (1-ին դաս), «լավ» (2-րդ դաս), «միջակ» (3-րդ դաս), «անբավարար» (4-րդ դաս) և «վատ» (5-րդ դաս): Ջրի որակի ընդհանրական գնահատականը ձևավորվում է վատագույն որակ ցուցաբերող ցուցանիշի դասով: Արաքս գետի ջրի որակի գնահատումը դեռևս կատարվում է 1990 թվականին ընդունված մակերևութային ջրերի աղտոտվածության ձկնատնտեսական սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաների կիրառմամբ:

Մակերևութային ջրերի որակի մոնիթորինգի արդյունքների համաձայն ՀՀ գետերի ակունքներում և բնակավայրերից վերև ընկած հատվածներում ջրի որակ «լավ»-ից «անբավարար» որակի է (2-4-րդ դաս): Խոշոր բնակավայրերից և քաղաքներից հետո չմաքրված կոմունալ-կենցաղային կեղտաջրերի՝ գետին խառնվելու արդյունքում դիտվում է աղտոտվածության աճ, և հիմնականում ջրի որակը «միջակից» «վատ» է (3-5-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում, ֆոսֆատ և նիտրիտ իոններով: Հատկապես աղտոտված է Փամբակ գետը՝ Վանաձոր քաղաքից հետո, Հրազդան գետը՝ Երևան քաղաքից հետո մինչև գետաբերանն ընկած հատվածում, Ախուրյան գետը՝ Գյումրի քաղաքից հետո, Կարկաչուն գետը՝ գետաբերանի հատվածում, Մեծամոր գետը՝ Քասախ գետի խառնվելուց հետո մինչև գետաբերանն ընկած հատվածում, Քասախ գետը՝ Ապարան քաղաքից հետո, Գետառ և Մարմարիկ գետերը՝ գետաբերանի հատվածներում, Վարարակ գետը՝ Գորիս քաղաքից ներքև հատվածում և Երևանյան լիճը:

ՀՀ մակերևութային ջրերի որակի մոնիթորինգի դիտարկումներ

43	Քասախ	Հրազդան	Արազածոտն	0.5 կմ ք. Ապարանից վերև
----	-------	---------	-----------	-------------------------

44	Քասախ	Հրագղան	Արագածոտն	0.5 կմ ք. Ապարանից ներքև
45	Քասախ	Հրագղան	Արագածոտն	1 կմ ք. Աշտարակից վերև
46	Քասախ	Հրագղան	Արագածոտն	3.5 կմ ք. Աշտարակից ներքև
47	Քասախ	Հրագղան	Արմավիր	Գետաբերան

Կենսաբազմազանություն

Տարածաշրջանը գտնվում է Իրանական բուսաբանաաշխարհագրական ֆլորիստական շրջանում: Հյուսիս-արևմուտքից այդ շրջանը բաժանվում է Հայկական լեռնաշխարհի ֆլորիստական շրջանից Արագածի նախալեռներով: Արևելքում Իրանական շրջանը կտրուկ անջատվում է Հայկական լեռնաշխարհից Գեղամա և Զանգեզուրի լեռնաշղթաների ջրբաժաններով: Այնուհետ, սահմանը անցնում է Բարգուշատի և Զանգեզուրի լեռնաշղթաներով: Հարավից և արևմուտքից Իրանական շրջանը դուրս է գալիս Հայաստանի սահմաններից դուրս և մեծ տարածքներ զբաղեցնում Հյուսիսային Պարսկաստանում, Նախիջևանում և Թուրքիայում:

Բուսական աշխարհը ներկայացված է Շիրակյան և Երևանյան ֆլորիստական շրջանների միջև ընկած սահմանային, միջին բարձրության լեռնային տափաստանային զոնայի տարածքներին բնորոշ բուսականության տեսակներով, որոնցում գերակշռում են հատիկային և հատիկա-տարազգի ներկայացուցիչները: Համաձայն Ապարան քաղաքի գլխավոր հատակագծի, տարածաշրջանում անդեզիտաբազալտային և տուֆալավային մայր ապարների վրա տարածված տարավազված տիպիկ և սովորական սևահողերով տափաստանային տարածքներում կարելի է հանդիպել մոտ 150 բուսատեսակ: Դրանցից որպես դոմինանտ կամ բնորոշ տեսակներ կարելի է նշել շյուղախոտը (*Festuca sulcata*), բարձրավենյակը (*Artemisia austriaca* Jack), կելերիան (*Koeleria nitidula* Vel), ուրցի տեսակները (*Thymus*), այծակնը (*Aegilops cylindrical* Host), քոսքոսկը (*Scabiosa virgata* Gross), հազարատերևուկը (*Achillea micranta* M.B.) և այլն:

Անմիջապես հայցվող տարածքը գործնականում զուրկ է բուսածածկից: Համաձայն գրականության տվյալների այստեղ չեն հանդիպում ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակներ:

Կենդանական աշխարհ

Տարածաշրջանում տարածված են լեռնային տափաստաններին բնորոշ կենդանական աշխարհի ներկայացուցիչներ: Սակայն, այստեղ հանդիպում են նաև արտագոնալ բնակավայրերին (կմախքային լեռներ, քարաթափեր, ցանքսեր, այգիներ, բնակավայրեր) բնորոշ տեսակներ: Համաձայն հրապարակված տվյալների, այս լանդշաֆտային գոտում տարածված են 113 տեսակի ողնաշարավոր կենդանիներ, որոնցից 82-ը հանդիպում են նաև արտագոնալ բնակատեղերում), այդ թվում՝ 28 կաթնասուն, 67՝ թռչուն, 15՝ սողուն և 3՝ երկկենցաղ: Կաթնասուններն առավել կերպով ներկայացված են կրծողներով, որոնց մի մասը վարում է ստորգետնյա կենսակերպ: Թռչունները ներկայացված են բաց տարածքներին բնորոշ տեսակներով: Սողունները և երկկենցաղները

փոքրաքանակ են: Գարնան և աշնան սեզոններին այստեղ հանդիպում են բազմաթիվ չվող տեսակներ:

Տվյալ տարածքի դոմինանտ և բնորոշ տեսակներից կարելի է նշել Հայաստանում ամենուրեք տարածված սպիտակատամիկը (*Crocifura*), գայլը (*Canis lupus*), աղվեսը, (*Vulpes vulpes*), գերմանամուկը (*Cricetus auratus* Nat), դաշտամուկը (*Mucrotus arvalis* Pall.), կաքավը (*Perdix perdix* L.), կռունկը (*Grus grus* L.) և այլն:

ՀՀ կենդանիների Կարմիր գրքում գրանցված Մեծ ենթարծիվ-*Aquila clanga* տեսակը հանդիպում է տարածաշրջանում: Հայցվող տարածքում այն չի հանդիպում:

Մեծ ենթարծիվ-*Aquila clanga*- Տարածվածություն

Հանդիպում է Գերմանիայից և Բալկանյան թերակղզուց մինչև Ամուրի հովիտ, Արևելյան Տյան-Շանում, Կովկասում և Հյուսիսարևմտյան Հնդկաստանում: Չմեռում է արավարևելյան Անդրկովկասում, Իրանում, Մետապոտամիայում, Հնդկաստանում, Սյանմայում, Հարավային Չինաստանում և Եգիպտոսում: Հայաստանում հանդիպում է լեռնատափաստանային գոտու նախալեռներում, առավելապես հանրապետության հյուսիսային մասում:

Էկոլոգիա-Չուի շրջանում գերադասում է բաց տարածքները՝ դաշտերը, լեռնային տափաստանների, մարգագետինների խոպան և ճահճացած հատվածները և կարող է հանդիպել այլ արծիվների հետ նույն խմբերում:

Պահպանություն-Քիչ քանակությամբ հանդիպող, խոցելի տեսակ է, որը Հայաստանում հանդիպում է հիմնականում չուի ընթացքում: ԲՊՄՄ Կարմիր ցուցակի չափորոշիչներով գնահատվում է որպես խոցելի տեսակ:

Թվաքանակի և դրա փոփոխության հավաստի տեղեկությունները բացակայում են: Հանդիպում է տեղ-տեղ գարնանային և աշնանային չուի շրջաններում: Նկատվում է թվաքանակի խիստ կրճատում ամբողջ արեալում:

Վտանգման հիմնական գործոններն են փոքր թվաքանակը, որսագողությունը և ապրելավայրերի քայքայումը տնտեսական գործունեության արդյունքում:

Պահպանության հատուկ միջոցառումներ չեն իրականացվում:

Անմիջապես տարածքում վայրի կենդանիների ապրելավայրեր չեն հայտնաբերվել: Համաձայն գրականության տվյալների այստեղ չկան ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված կենդանիների տեսակներ:

Դպրոցի տարածքում ոռոգման ցանցը բացակայում է:

Տարածաշրջանի վտանգված էկոհամակարգեր, բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ

Դիտարկվող տարածքը չի առնչվում բնապահպանական տեսանկյունից խոցելի կամ բնության հատուկ պահպանվող տարածքների հետ:

Տարածաշրջանի բնական էկոհամակարգի, դրա բաղադրիչների, բուսական ու կենդանական տեսակների պահպանությունը, բնականոն զարգացումը, վերարտադրությունն ու կայուն օգտագործումը ապահովելու նպատակով տարբեր ժամանակահատվածներում շրջակա տարածքներում կազմակերպվել են մի շարք բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ:

ՀՀ Արագածոտնի մարզի բնության հուշարձանների ցանկը համաձայն ՀՀ կառավարության 14 օգոստոսի 2008 թվականի N 967-Ն՝

Երկրաբանական հուշարձաններ

ՀՀ	Անվանումը (նկարագիրը)	Տեղադիրքը
1.	«Տափակ Բլուր» լիպարիտային գմբեթ	Արագածոտնի մարզ, Արեգ գյուղից 2.0 կմ հվ-արմ
2.	«Բազալտե արև», եգալի ճառագայթածև անջատում	Արագածոտնի մարզ, Բյուրական գյուղից 7 կմ հս, Արխաշան գետի ձախափնյա մասում Ամբերդ ամրոցի մոտ
3.	«Տատիկ» քարե բնական քանդակ	Արագածոտնի մարզ, Ղաշտաղեմ գյուղի հվ-արլ եզրին
4.	«Փոքր Արտենի» հրաբուխ	Արագածոտնի մարզ, Բարոժ գյուղից 2.5 կմ հվ-արմ
5.	«Քարե կարկուտ» տեքստուրային առանձնահատուկ ներփակումներ	Արագածոտնի մարզ, Սարալանջ գյուղից մոտ 3.0 կմ հս-արմ
6.	Արայի լեռան խառնարանը	Արագածոտնի մարզ, Արտաշավան գյուղից 6 կմ հս-արլ
7.	«Անանուն» ժայռ-մնացուկներ	Արագածոտնի մարզ, Սարալանջ գյուղից 4.5 կմ հվ-արմ, Արայի լեռ, հրաբխի հարավային լանջերին
8.	«Անանուն» էրոզիոն աշտարակ	Արագածոտնի մարզ, Սարալանջ գյուղից 4 կմ արմ, Արայի լեռան հրաբխի խառնարանում
9.	«Զինգիլային դաշտ» քարե կուտակումներ	Արագածոտնի մարզ, Քուչակ գյուղից մոտ 1.5 կմ հս-արմ, «Էլոյի բերդ» տանող ճանապարհին
10.	«Մեծ Արտենի» էքստրուզիվ կոն	Արագածոտնի մարզ, բնապատմական համալիր Մեծ Արտենի (2047մ) լեռ, քարեդարյան (օլիգոցեն) հասակի եգալի հնագիտական հուշարձաններ

Ջրաերկրաբանական հուշարձաններ

1.	«Սրբի» կամ «Քառասուն» աղբյուր	Արագածոտնի մարզ, Ապարան քաղաքի կենտրոնում, ծ.մ-ից 1870 մ բարձրության վրա
2.	«Քյահրիզ» աղբյուր	Արագածոտնի մարզ, Գեղաձոր գյուղից 8.5 կմ հվ-արմ, Գեղաձոր գետի վերին հոսանքի տրոգային կրկեսի վերի եզրին
3.	«Գեղաձոր» աղբյուր	Արագածոտնի մարզ, Գեղաձոր գյուղից 7.5 կմ հվ-արմ, Գեղաձոր գետի վերին հոսանքի տրոգային կրկեսում, 9 մ-ից 3000 մ բարձրության վրա
4.	«Ջաղացի» աղբյուր	Արագածոտնի մարզ, Ղազարավան գյուղի հարավային ծայրամասում, ծ.մ-ից 1180 մ բարձրության վրա

Ջրագրական հուշարձաններ

1. «Ամբերդ» լիձը	Արագածոտնի մարզ, Բյուրականից մոտ 2.1 կմ հս-արմ, Արագած լեռան հվ-արմ մերձկատարային սարավանդին
2. «Լեսինգ» լիձ	Արագածոտնի մարզ, Ծաղկաշեն գյուղից մոտ 11 կմ հս-արմ, Արագած լեռնազանգվածի հս-արլ լանջին
3. «Ումրոյ» լիձ	Արագածոտնի մարզ, Ծաղկաշեն գյուղից մոտ 8 կմ հս-արմ, Արագած լեռնազանգվածի արլ լանջին
4. «Գեղարոտի» ջրվեժ	Արագածոտնի մարզ, Արագած գյուղից 11 կմ հս-արմ

Բնապատմական հուշարձաններ

1. «Մեծ Արտենի» էքստրուզիվ կոն	Արագածոտնի մարզ, Բարոժ գյուղից 2 կմ հվ-արմ
2. «Արտաշավան» բնապատմական համալիր	Արագածոտնի մարզ, Արտաշավան գյուղի արլ եզրին
3. «Աստվածընկալ» հրաբխային տուֆերի ստվարաշերտ	Արագածոտնի մարզ, Հարթավան գյուղից մոտ 4 կմ դեպի արլ, Քասախ գետի կիրճի աջ լանջին
4. «Քասախի դարավանդներ»	Արագածոտնի մարզ, Օհանավան գյուղի արլ եզրին
5. «Քասախի կիրճ»	Արագածոտնի մարզ, Սաղմոսավան գյուղ

Պատմամշակութային հուշարձաններ և բնության հուշարձաններ

Բնության հուշարձանը գիտական, պատմամշակութային և գեղագիտական առանձնահատուկ արժեք ներկայացնող բնական օբյեկտ է, որի պահպանության ռեժիմը սահմանվում է ՀՀ «Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին» օրենքի 19-րդ հոդվածի պահանջներով:

ՀՀ կառավարության 2008 թ. օգոստոսի 14-ի թիվ 967-Ն «Հայաստանի Հանրապետության բնության հուշարձանների ցանկը հաստատելու մասին» որոշմամբ հաստատվել է ՀՀ տարածքում գտնվող բնության հուշարձանների ցանկը: Ցանկում ընդգրկված է 233 գտնվող երկրաբանական, ջրաերկրաբանական, ջրագրական, բնապատմական և կենսաբանական բնության հուշարձաններ:

Այս հոդվածը ներկայացնում է Արագածոտնի մարզի Ռյա Թագա գյուղի պատմության և մշակույթի հուշարձանների ցանկը, որը 2002 թ. հաստատվել է Հայաստանի կառավարության կողմից: Ցանկում ներառված է ընդամենը 9 հուշարձան (2 միավոր):

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե
Գյուղատեղի	7-16 դդ.	հս մասում
Եկեղեցի Սբ. Սարգիս	13-14 դդ.	
Գերեզմանոց	6-15 դդ., 18-19 դդ.	

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե
Կոթող	6 դ.	
Տապանաքար	18-19 դդ.	
Տապանաքար	18-19 դդ.	
Տապանաքար	18-19 դդ.	
Դամբարանադաշտ	մ.թ.ա. 2-1 հզ	հս-աե և ամ մասերում

Ազդակիր համայնք

Աշտարակ համայնք

Բնակչություն՝ 4856

Ալազյազ

Բնակչություն՝ 4896 մարդ

Ալազյազ խոշորացված համայնքն ընդգրկում է Ալազյազ, Կանիաշիր, Ճարձակիս, Միջնատուն, Միրաք, Շենկանի, Ջամշու, Ռյա թագա, Սադունց, Սիփան բնակավայրերը: Համայնքը գտնվում է Արագածոտնի մարզի Արագածի տարածաշրջանում, Ապարան-Սպիտակ խճուղու վրա: Մարզկենտրոնից գտնվում է 44 կմ հեռավորության վրա: Նախկինում կոչվել է Ալազյոզ, Ջամրշլի, Ջամշու Մեծ: Վերանվանվել է Ալազյազ 1938 թ-ից: Նախկինում մտել է Երեւանի նահանգի Էջմիածնի գավառի, իսկ 1972 թ-ից՝ Արագածի շրջանի

մեջ:

Համայնքը գտնվում է Փամբակի լեռնաշղթայի հարավային լանջերին, ծովի մակարդակից 2050 մ բարձրության վրա: Կլիման բարեխառն լեռնային է: Ձմեռները տեւական են, ցուրտ, հաստատուն ձնածածկույթով: Ամառները տաք են, համեմատաբար խոնավ: Հուլիսյան միջին ջերմաստիճանը տատանվում է 16-18-ի սահմաններում, հունվարյանը՝ -20,-30-ի սահմաններում: Մթնոլորտային տարեկան տեղումների քանակը 450-600 մմ: Բնական լանդշաֆտները սելահողային տափաստաններ են: Ցուրտ կլիմայի պայմաններում թույլ է զարգացած պտղաբուծությունը: Համայնքի տնտեսության մասնագիտացման ճյուղը անասնաբուծությունն է, որի համար կան նպաստավոր պայմաններ՝ հարուստ ալպիական մարգագետիններ: Զբաղվում են խոշոր եւ մանր եղջերավոր անասնապահությամբ, երկրագործությամբ: Մշակում են հացահատիկային, կերային, բանջարաբոստանային կուլտուրաներ: Համայնքի գլխավոր հիմնախնդիրը գյուղամիջյան ճանապարհների վերանորոգումն է, գյուղատնտեսական բերքի իրացումը:

Կարին բնակավայր

Ռյա Թագա (հնում՝ Ղոնդախասագ), գյուղ Հայաստանի Արագածոտնի մարզի Ալազյազ համայնքում, Ջառջառիս գետի ափին: Հեռավորությունը մարզկենտրոնից՝ 41 կմ հյուսիս-արևմուտք, բարձրությունը ծովի մակերևույթից՝ 2050 մ:

Ռյա Թագա գյուղի բնակչության նախնիները գաղթել են Կարսից և Վանի գյուղերից: Ռյա Թագա գյուղի ազգաբնակչության փոփոխությունը:

Գյուղը հիմնադրվել է 1830 թվականին: Գյուղի շրջակայքում պահպանվել են 10-13-րդ դարերի հայկական եկեղեցի և հին գերեզմաններ:

Գյուղն ունի 115 տնտեսություն: Ունի դպրոց, գրադարան, բուժկետ, կապի հանգույց: Գյուղի տնտեսության մասնագիտացման ուղղությունը գյուղատնտեսությունն է: Գյուղատնտեսական հողահանդակների հիմնական մասն օգտագործվում է որպես արոտավայրեր, վարելահողեր, խոտհարքեր: Զբաղվում են բանջարաբուստանային, հացահատիկային, կերային կուլտուրաների մշակությամբ:

6. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԿԱՆԽԱՏԵՄՎՈՂ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

Նախատեսվող գործունեության ընթացքում շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունները կանխատեսվում են շինարարության փուլում, որոնք կկրեն ժամանակավոր բնույթ՝ պայմանավորված շինարարության տևողությամբ և կլինեն տեղայնացված՝ հիմնականում ընդգրկելով դպրոցի կառուցապատվող տարածքը: Բոլոր ազդեցությունները գնահատվում են կառավարելի՝ բնապահպանական միջոցառումների պլանում մշակված միջոցառումների արդյունավետ իրականացման դեպքում:

a. Շինարարության փուլ, ինչպես նաև քանդում

i. Օդային ավազանի աղտոտվածություն

Ծրագրի ընթացքում հիմնականում կանխատեսվում են անօրգանական փոշու ժամանակավոր արտանետումներ հողային աշխատանքների ընթացքում: Քանդման, բեռնման, կառուցապատման աշխատանքների ընթացքում հողային հանույթից փոշու արտանետումները կարելի է հաշվել ստորև բերված արտահայտությամբ՝

$$Q = K_1 \times K_2 \times K_3 \times K_4 \times K_5 \times K_6 \times B \times G \times 10^6 / 3600, \text{ Գ/վ}$$

որտեղ՝

K_1 –ը փոշու զանգվածային բաժինն է հողային հանույթում, 0.05

K_2 –ը՝ փոշու մասնաբաժինը, որը կարող է անցնել ատոմոսային մասնիկների, 0.02

K₃-ը գործակից է, որը հաշվի է առնում քամու միջին արագությունը (մ/վ), 1.8

K₄-ը գործակից է, որը հաշվի է առնում տարածքի պայմանները, 1

K₅-ը գործակից է, որը հաշվի է առնում հանույթի խոնավությունը, 0.4

K₆-ը գործակից է, որը հաշվի է առնում հանույթի չափերը, 0.1

B-ն գործակից է, որը հաշվի է առնում հողաթափման բարձրությունը, 0.6

G-ն՝ հողային հանույթի զանգվածն է 1 ժամում, տ/ժ

Հողային աշխատանքների տևողությունը գնահատվում է մոտ 24 ամիս կամ

24 ամիս x 22 օր x 8 ժամ = 4224 ժամ/շինարարություն :

22056 տ. /704 ժամ=31,33 տ/ժամ

$Q=(0.05 \times 0.02 \times 1.8 \times 1 \times 0.4 \times 0.1 \times 0.6 \times 31.33 \times 10^6) / 3600 = 0.376 \text{ գ/վ}$

Գումարային փոշու արտանետումները հողային աշխատանքների ժամանակ կկազմի՝

$0.376 \text{ գ/վ} \times 704 \text{ ժ/շ} \times 3600 \text{ վ} / 10^6 = 0.95 \text{ տ}$

Շինարարության և քանդման ընթացքում վերը նշված արտանետումները կլինեն տեղայնացված և չեն դիսպերսվի դպրոցի սահմաններից դուրս՝ հաշվի առնելով մասնիկների մեծ չափերը և նրանց արագ գրավիմետրիկ նստեցումը: Հետևաբար, կանխատեսվում են, որ արտանետումները չեն գերազանցի թույլատրված նորմերը, իսկ հնարավոր տարածումը և շրջակա միջավայրի վրա վնասակար ազդեցությունները կբացառվեն և/կամ կնվազեցվեն բնապահպանական կառավարման պլանում ներկայացված միջոցառումների իրականացմամբ /տե՛ս Հավելված 1, ԲԿՊ, 5.1-Օդի աղտոտման և փոշու կառավարում/, մասնավորապես՝ շինարար կապալառուն պարբերաբար կիրականացնի շինարարական հրապարակի ջրցանում, շինարարական մեքենաների երթևեկությունը կկազմակերպվի համապատասխան չափաքանակներով և ծածկող պաստառների առկայությամբ և սահմանափակ արագությամբ (չի գերազանցի 30կմ/ժ արագությունը):

Հարակից բնակելի և հասարակական շենքերից բողոքների դեպքում կիրականացվի նաև օդի աղտոտվածության գործիքային չափագրումներ, որոնք կհամեմատվեն գործող օրենսդրական նորմերի և ելակետային տվյալների հետ:

ii. Աղմուկի և թրթռումների ազդեցություն

Աղմուկի մակարդակներ գնահատվում են շինարարության և քանդման ընթացքում, աղմուկի հնարավոր մակարդակները չեն գերազանցի ՀՀ ազգային նորմերը: Աղմուկի մակարդակը կկառավարվի համապատասխան մեղմացնող միջոցառումների իրականացմամբ / տե՛ս Հավելված 1, ԲԿՊ, 5.2-Աղմուկի և թրթռումների կառավարում/: Հնարավոր բողոքների դեպքում կիրականացվեն աղմուկի և թրթռումների մակարդակների գործիքային չափազրուումներ:

iii. Ջրօգտագործում և ջրային համակարգերի վրա ազդեցություն

Շինարարական և քանդման աշխատանքների ընթացքում ջուրը հիմնականում օգտագործվելու է շինհրապարակի ջրցանման, մաքրման և որոշ շինաշխատանքների կազմակերպման, ինչպես նաև կապալառուի աշխատակազմի խմելու և կենցաղային կարիքները հոգալու համար:

Շինաշխատանքների և քանդման ընթացքում առաջացած հնարավոր փոշու մակարդակները կնվազեցվեն ջրցանի իրականացմամբ:

Ջրօգտագործման հաշվեկշիռ

Անվանում	չափ. Միավ.	չափ. Միավ.	Հիմք	Միավ. Ծավ.	Պահանջվող որակ	Ծավալ մ3/օր խմելու.	Ծավալ մ3/օր տեխնիկ
1	2	3	4	5	6	7	8
Տնտեսական/կենցաղային կարիքներ							
Կենցաղային ցնցուղ-վացարան	1աշխատ.	23	Пособие к СНиП 3.01.01-85	0.016	խմելու.	0.368	

Կենցաղային	Ի	46		0.025	խմելու.	0.75	
Դողերի լվացում	մեքենա հատ	10		0.14	տեխնիկական		1.40
Բետոնի պատրաստ.	Բետոն մ3	3.0		0.72	խմելու.	2.16	
Բետոնի խնամք	ջրում,մ3	20		0.0314	խմելու.	0.63	
Շինհրապարակի մաքրում	ջրում,մ2	800,0		0.004	տեխնիկական		3.20
Ընամենը՝						3.91	4.6

Ազդեցություններ ջրային համակարգի վրա չեն կանխատեսվում, քանի որ շինարարական մեքենաների երթևեկությունը կկազմակերպվի համապատասխան չափաքանակներով և ծածկող պաստառների առկայությամբ՝ բացառելով շին-մեքենաների երթևեկության ընթացքում հնարավոր արտանետումները: Բացի այդ շինարարական և քանդման աշխատանքների ընթացքում հոսքաջրերի առաջացում չի կանխատեսվում՝ հաշվի առնելով դրանց բնույթը, բացի այդ աշխատանքները կատարվելու են ցանկապատված շինհրապարակի ներսում, ինչը կբացառի և/կամ կնվազեցնի հնարավոր արտահոսքերը և արտանետումները տարածքից:

Հնարավոր կեղտաջրերի առաջացման դեպքում հրապարակում կպահվի կեղտաջրերի հեռացման համար նախատեսված տարա (≥ 3 իւ.մ տարողունակությամբ), որտեղ կեղտաջրերի (բետոնաջրեր և այլն) հետերոզեն զանգվածի նստեցումից հետո, վերջիններս հնարավոր կլինի շին աղբի հետ հեռացնել աղբավայր, իսկ դեկանտված ջուրը՝ օգտագործել ջրցանման նպատակով կամ շինարարական այլ աշխատանքներում: Կառավարմանն ուղղված մեղմացնող միջոցառումներն առավել մանրամասն ներկայացված են Հավելված 1.-ում:

iv. Թափոնների առաջացում և կառավարում

Շինարարական աղբի և քանդման արդյունքում առաջացած գրունտի կուտակումը կարող է հանգեցնել հողային համակարգի արտաքին շերտի աղբոտվածության: Նշված ազդեցություններից խուսափելու համար շինաղբը ժամանակավոր կուտակվելու է շինհրապարակում կանոնավոր կույտերի տեսքով՝ հատուկ հատկացված տեղերում, այնուհետև կանոնավոր կերպով (ամենաուշը երեք օրը մեկ) տեղափոխվելու համայնքային աղբավայր:

Շինարարական և քանդման աշխատանքների ընթացքում, մասնավորապես՝ դպրոցի տարածքի բարեկարգման աշխատանքների ընթացքում գնահատվում են IV և III դասի վտանգավորության թափոնների առաջացում՝ ստորև ներկայացվող տեսակային

կազմով.

Թափոնի անվանումը	Ծածկագիրը	Վտանգավորության դասը
պատի բետոնե իրեր, սյուներ, փչացած և աղտոտված սալիկներ	39901200 01 00 4	IV
ասֆալտի և ասալտբետոնի խառնուրդի մնացորդներ	31401200 01 00 4	IV
կարծր տեսքով բիտում և ասֆլատ	31403502 01 00 4	IV
«Կնցաղային չտեսակավորված աղբ (բացառությամբ խոշոր եզրաչափերի)»	91200400 01 00 4	IV
«Սպառողական հատկությունները կորցրած դիզելային յուղերի մնացորդներ»	54101100 02 03 3	III
«Բանեցված շարժիչի յուղերի թափոններ»	54100201 02 03 3	III

Գործունեության ընթացքում գոյացած շինարարական աղբը գնահատվում է շուրջ 2601,46 տ :

Գործունեության ընթացքում գոյացած կենցաղային աղբը (գնահատվում է ≤ 3 կգ/օր) կհավաքվի հրապարակում տեղադրվող կենացաղային աղբի համար նախատեսվող փակ տարաներում և կանոնավոր կերպով կհեռացվի հասարակական աղբամաններ:

Շինարարության ողջ ընթացքում առաջացող յուղերի բանեցված մնացորդները (գնահատվում են ≤ 20 լ) կհավաքվեն և կպահվեն հերմետիկ փակ և մետաղական տարաներում, իսկ հետագայում կհանձնվեն վերջիններիս վերամշակմամբ զբաղվող լիցենզավորված կազմակերպության: Հրապարակում քսայուղերի և հեղուկ վառելիքի տարաները, որոնք լիցքավորվում են օրվա պաշարով շինարարական կազմակերպության պահեստներից, կպահվեն հատուկ անթափանց (ավազե, մետաղական կամ բետոնե) հիմքերի վրա, ինչը կբացառի վերջիններիս արտահոսքով պայմանավորված հողային համակարգերի վրա հնարավոր աղտոտման ռիսկերը:

Բնապահպանական կառավարման պլանում նախատեսված գործողությունների շրջանակում կբացառվեն տարածքի կանաչ գոտիներում առկա բուսահողի վրա անուղղակի ազդեցությունները, ինչպիսիք են թափոնների տեղադրում, կեղտաջրերի հեռացում (տես Հավելված 1, 5.4 ենթագլուխ՝ Բուսահողի կառավարման միջոցառումներ):

v. Ազդեցություն բուսական աշխարհի վրա

Կանաչապատ գոտիներում նախատեսվում է իրականացնել նոր ծառաթփային բուսականության ստեղծում: Տնկման աշխատանքների համար կօգտագործվեն տեղական պայմաններին համապատասխանող և դպրոցամերձ տարածքներում կիրառելի ծառերի և թփերի տեսակներ:

Շինարարության ընթացքում տարածքում առկա բուսականության, մասնավորապես կանաչ գոտու պահպանության միջոցառումները ներառվել են ԲԿՊ-ում /տես Հավելված 1 ԲԿՊ, 5.3-Բուսականության պահպանում և կառավարում/:

Շինարարության և հետշինարարական փուլերում կիրականցվեն տարածքում տնկվող ծառերի և թփերի վիճակի մշտադիտարկում /վերահսկում ծրագրի պատվիրատուի՝ ՀՏՁՀ-ի կողմից, մշակված մոնիտորինգային ստուգաթեթիկին համաձայն, որի ձևաչափը ներկայացված է Հավելված 2-ում: Ծրագրի շրջանակում գործող հետշինարարական մոնիտորինգը սահմանվում է մեկ տարի, որի ընթացքում կպաշտպանվեն չապահովող ծառերը կփոխարինվեն նորերով: Նորատունկ կանաչ գոտու խնամքը կհանձնվի դպրոցի տնօրինությանը:

vi. Աշխատանքի անվտանգություն և առողջություն

Ծրագիրը մեծ անդրադարձ է կատարում հանրության անվտանգության և առողջության, ինչպես նաև շինարարական կազմակերպության աշխատողների անվտանգության և առողջության ապահովման հարցերին, որի համար նախատեսված են մի շարք միջոցառումներ հնարավոր ազդեցությունները և անհարմարությունները բացառելու կամ մեղմացնելու նպատակով:

Առողջության և աշխատանքային անվտանգության միջոցառումները կիրականացվեն կապալառուի կողմից՝ համաձայն ԲԿՊ-ում նկարագրված ընթացակարգի /տես Հավելված 1, ԲԿՊ, 2-Արտակարգ իրավիճակների արձագանքման պլան/: Հավելված 4-ում ներկայացվում է արտակարգ պատահարի հաշվետվության ձևը:

vii. Հողային համակարգերի վրա ազդեցություն և մեղմացման միջոցառումներ

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում ազդեցության ենթակա հողաբուսաշերտը գնահատվում է 320իւ.մ: Կիրականացվի վերջինիս մեկուսացում և պահպանում դպրոցի տարածքում՝ հետագայում կանաչապատման աշխատանքներում օգտագործման նպատակով: Ժամանակավոր պահպանումը կիրականացվի 2մ-ը չգերազանցող լայնակույտերի ձևով և պաստառներով ծածկված վիճակում՝ բացառելու համար փոշու տարածումը, հողմատարումը, մթնոլորտային երևույթների ազդեցությունը, շին աղբով աղտոտումը և այլ գործոններ: Բուսահողի պահպանումը կիրականացվի շինարարական

հրապարակի տարածքում, իսկ պահպանման առավալագույն ժամանակը չի գերազանցի 2 տարին (Հավելված ՀՀ կառավարության N 1404-Ն որոշման, 2 նոյեմբեր 2017թ.):

Հողային աշխատանքների ընթացքում առաջացած գրունտ, որը գնահատվում է հետագա օգտագործման համար ոչ պիտանի կտեղափոխվի և կթափոնակույտվի համայնքային աղբավայրում /համայնքի կողմից ներկայացված է տեղեկանքը/:

Հրապարակում քսայուղերը և հեղուկ վառելիքի տարաները կպահվեն հատուկ անթափանց (ավազե, մետաղական կամ բետոնե) հիմքերի վրա, ինչը կբացառի վերջիններիս արտահոսքով պայմանավորված հողային շերտերի հնարավոր աղտոտման ռիսկերը:

Նախատեսվող գործունեության ընթացքում մեքենա-սարքավորումների լիզքավորումը, քսայուղերի փոխումը կամ նմանատիպ այլ գործողությունները հիմնականում կիրականցվեն մասնագիտացված կենտրոններում, որպեսզի հնարավորինս բացառվի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցությունները և հնարավոր ռիսկերը: Նշված ռիսկերի կառավարման միջոցառումները մանրամասն ներկայացված են Հավելված 1-ում (5 և 6 ենթաբաժին, Թափոնների կառավարում և արտակարգ իրավիճակների կառավարում):

viii. Հնարավոր արտակարգ իրավիճակները և մեղմացման միջոցառումները

Շինարարական և քանդման աշխատանքների ընթացքում կանխատեսվում են հետևյալ ռիսկերը.

- Հրդեհի առաջացում
- Հեղուկ նյութերի արտահոսք
- Աշխատողների վնասվածքներ
- Շահագործվող տեխնիկայի հետ վթարներ

Հնարավոր արտակարգ իրավիճակներից խուսափելու նպատակով պարբերաբար շինարարական տեղամասում անհրաժեշտ է իրականացնել հետևյալ հետևյալ միջոցառումները՝

- Մինչ աշխատանքների սկիզբը բոլոր աշխատողները, այդ թվում նաև վարորդները, հրահանգավորվելու են ըստ աշխատանքի անվտանգության կանոնների, ինչը պատշաճ եղանակով գրանցվելու է անվտանգության վարման գրանցամատյանում:
- Շինարարական հարթակը և տրանսպորտային միջոցները հագեցվելու են հրդեհաշիջման առաջնային միջոցներով, առաջին բուժօգնության դեղատուփով, իսկ աշխատողներն անցնելու են դրանց ճիշտ օգտագործմանն, ինչպես նաև առաջին բուժօգնության ցուցաբերմանն ուղղված հրահանգավորում/պատրաստվածություն:
- Բանվորական և ղեկավար կազմը ապահովվելու է սեզոնային արտահագուստով,

անվտանգության սաղավարտով և այլ պաշտպանիչ միջոցներով:

- Հնարավոր վնասվածքների, պատահարների դեպքում տուժածին կցուցաբերեն առաջին բուժօգնության, ապա, անհրաժեշտության դեպքում, կտեղափոխվի քաղաքի մոտակա բժշկական հաստատությունը:

- Շինարարական հարթակում կապահովվի արտակարգ իրավիճակների վարման մատյան (ձևաչափը տես Հավելված 4), որը շինարար կապալառուն պարտավոր կլինի պատշաճ մակարդակով վարել: Բոլոր գրանցամատյանները կվերահսկվեն և կուսումնասիրվեն ՀՏՁՀ-ի կողմից բնապահապանական և սոցիալական մոնիտորինգային այցելությունների ընթացքում, անհրաժեշտության դեպքում կձեռնարկվեն իրազեկության բարձրացման միջոցառումներ:

- Շինարարական հրապարակում կապահովվեն արտակարգ իրավիճակների մասին պատմող և արձագանքման քայլերը լուսաբանող պաստառներ/պլակատներ:

Նշված միջոցառումների պատշաճ մակարդակով ապահովման դեպքում, հնարավոր կլինի նվազագույնի հասցնել արտակարգ իրավիճակների ռիսկը, իսկ առաջացման դեպքում հնարավոր կլինի ձեռնարկել արագ և արդյունավետ հակազդման միջոցառումներ:

7 ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ

Բնապահպանական ազդեցությունները մեղմացնող միջոցառումները

Ծրագրի համապատասխանությունը ՀՀ օրենսդրական պահանջներին և նորմերին, ինչպես նաև ԱԶԲ բնապահպանական անվտանգության սկզբունքներին նախատեսվում է ապահովել բնապահպանական կառավարման պլանի (ԲԿՊ) միջոցով: ԲԿՊ պարունակում է Ծրագրի բոլոր փուլերի ընթացքում (նախագծում, քանդում, շինարարություն և շահագործում) կանխատեսված հնարավոր անցանկալի բացասական ազդեցությունները կանխելու և մեղմացնելու միջոցառումներն, ինչպես նաև մոնիտորինգի գործողությունները՝ ստուգելու համար շինարարական աշխատանքների իրականացման ընթացքի համապատասխանությունը պլանավորված մեղմացնող միջոցառումներին: Ծրագրի համար մշակված ԲԿՊ ամբողջական ներկայացված է Հավելված 1-ում:

ԲԿՊ-ն որպես անբաժանելի մաս կցվելու է հիմնական շինարար կապալառուի մրցութային և պայմանագրային փաստաթղթերին: Հիմնական կապալառուն պատասխանատու է լինելու ԲԿՊ-ի իրականացման համար և իր հերթին համապատասխան պայմանագրային պարտավորություններ է նախատեսելու ենթակապալառուի հետ իր պայմանագրերում:

Ստորև ամփոփ բերվում են նախատեսվող գործունեությունից ակնկալվող ազդեցությունները մեղմացնող և/կամ բացառող հիմնական բնապահպանական և աշխատանքի և առողջության ապահովման միջոցառումներն, որոնք պատշաճ ձևով կիրականացվեն ենթածրագրի իրականացման ընթացքում.

- տեղեկատվության հրապարակում և հանրային լսումներ,
- շինարարական հրապարակի ժամանակավոր ցանկապատում,
- շինարարական աղբի և գրունտի կանանոնավոր հեռացում թույլատրված աղբավայր, ինչպես նաև հրապարակում կտեղադրվեն կենցաղային թափոնների համար նախատեսված աղբամաններ,
- շինարարական հրապարակի ջրցանում և փոշու արտանետումների մակարդակների կառավարում ՀՀ թույլատրելի նորմերին համապատասխան,
- շինարարական մեքենաների տեղաշարժը կիրականացվի սահմանափակ 30 կմ/ժ չգերազանցող արագությամբ, իսկ բեռնատարերի դեպքում՝ թափքի ծածկի առկայությամբ,
- աղմուկ առաջացնող աշխատանքներն կիրականացվեն թույլատրելի մակարդակների սահմանում և ցերեկային ժամերին մինչև ժամը 18:00,
- շինարարական նյութերի ձեռք բերում լիցենզավորված մատակարարից
- վառելիքի և նավթաման նյութերի պահումը կիրականացվի բետոնե կամ ավազե հիմքերի կամ մետաղական անթափանց տակդիրների վրա,
- ենթածրագրի ողջ ընթացքում բողոքների արձագանքման մեխանիզմի ներդրում,
- արտակարգ իրավիճակների կանխարգելման միջոցառումներ,
- շինարար կապալառուն պարտավոր է ապահովել աշխատանքի և առողջության անվտանգության ապահովման միջոցառումները, ներառյալ՝ բանվորական կազմին ապահովել սեզոնային արտահագուստով և անվտանգության սաղավարտներով,
 - տարածքում կանաչապատ գոտիների ընդլայնում, ինչպես նաև ազդեցության ենթակա ծառերի վերատնկում, նոր արժեքավոր ծառատեսակների տնկում:
 - Նախատեսվում է առաջնորդվել ՀՀ կառավարության 2002 թ. ապրիլի 20-ի N 438 որոշման 43-րդ կետի՝ Ոչիմնարկները, իրավաբանական և ֆիզիկական անձինք աշխատանքների կատարման ժամանակ պատմական, գիտական, գեղարվեստական և այլ մշակութային արժեք ունեցող հնագիտական և մյուս օբյեկտների հայտնաբերման պահից պարտավոր են դադարեցնել աշխատանքները և դրա մասին անհապաղ հայտնել լիազորված մարմնին:

Ենթածրագրի շրջանակում իրականացվող հիմնական բնապահպանական միջոցառումների գումարային արժեքը (առանց հարկերի) գնահատվում է 1185000 ՀՀ դրամ: Նշված արժեքը ստորև աղյուսակում ներառում է նախագծման փուլում՝ տեղեկատվության հրապարակման և հանրային ծանուցման, բնապահպանական

փորձաքննության համար նախատեսվող ծախսերը, շինարարության և քանդման փուլում՝ շինարարական աղբի հեռացման, բուսահողի բերման և կանաչապատման աշխատանքները: Նշված միջոցառումների ծախսերը հաշվի են առնված դպրոցի նախագծի ծավալաթերթերում: Բնապահպանական կառավարման պլանում ներկայացված մնացած միջոցառումները շինարար կապալառուն կիրականացնի ենթածրագրի շրջանակում հատկացվող օժանդակ ծախսերի գումարից, որը կազմում է ծրագրի արժեքի մոտ 2 %-ը:

Մեղմացնող միջոցառումների ինդիկատիվ արժեքները (առանց հարկերի):

Մեղմացնող միջոցառումը	Միավորը	Ծավալը/ Քանակը	Գումարային արժեքը (ՀՀ դրամ)	Ժամանակացույցը
շին աղբի տեղափոխում	Խ.մ	2601,46	500 000	շինարարության փուլ
բուսահողի հանում և փռում (ներառյալ բարձման, փռման և հարթեցման աշխ.)	Խ.մ	320	435 000	շինարարության փուլ, բարեկարգման աշխատանքներ
Կանաչապատման աշխ	Ք.մ	4075 քմ	250000	շինարարության փուլ, բարեկարգման աշխատանքներ
Ընդամենը (ՀՀ դրամ)				1185000

Մոնիտորինգ

ՀՏՁՀ-ի կողմից կանոնավոր մոնիտորինգ է իրականացվելու ԲԿՊ-ում նախանշված մեղմացնող միջոցառումների կատարումը և դրանց արդյունավետությունը ստուգելու նպատակով: ՀՏՁՀ-ի բնապահպանության և սոցիալական երաշխիքների մասնագետներն իրականացնելու է մոնիտորինգի դաշտային ստուգայցեր յուրաքանչյուր ենթածրագրի

կտրվածքով երկու շաբաթը մեկ անգամ (երկու անգամ մեկ ամսվա ընթացքում): Արդյունքները գրանցվելու են մոնիտորինգի ստուգաթերթիկում, որի ձևաչափը ներկայացվում է Հավելված 2:

ՀՏՁՀ-ն հանձնարարելու է տեխնիկական վերահսկողին իրականացնել ամենօրյա հսկողություն: Տեխնիկական վերահսկողները հսկելու են նաև բնապահպանական, առողջության և աշխատանքային անվտանգության հարցերը և ժամանակին տեղեկացնելու են ՀՏՁՀ-ին նկատված անհամապատասխանությունների մասին:

Ծախսերի արդյունավետության տեսանկյունից նպատակահարմար է համարվել փոշու, աղմուկի, ջրի որակի և թրթռումների մակարդակի պարամետրերի չափագրումներն իրականացնել ազդակիր կողմերի համապատասխան բողոքների դեպքերում: Բողոքների գրանցամատյանի ձևաչափը բերված է Հավելված 3-ում:

8 ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ, ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒՄ ԵՎ ԲՈՂՈՔՆԵՐԻ ԱՐՁԱԳԱՆՔՄԱՆ ՄԵԽԱՆԻԶՄ

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության պետական փորձաքննության շրջանակում ՀՀ Արագածոտնի ձորի մարզի Աշտարակ համայնքի Կարին բնակավայրի վարչական ղեկավարի նստավայրում իրականացվել է դպրոցի կառուցման վերաբերյալ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հանրային քննարկում: Իրականացվել է պատշաճ ծանուցում Հանրային քննարկման մասին հայտարարությունը տպագրվել է «Առավոտ» օրաթերթի համարում և այլն:

Հանրային քննարկմանը ներկա են գտնվել բոլոր շահագրգիռ և ազդակակիր կողմերը, ներառյալ ներկայացուցիչներ կառուցվող դպրոցի նախագծային կազմակերպությունից և ՀՏՁՀ-ից: Քննարկման մասնակիցների ցանկը ներկայացվում է սույն ՇՄԱԳ-ին կից:

ՀՏԶ կողմից ենթաճրագրի իրականացման ողջ ընթացքում ներդրվելու է բողոքների անդրադարձման մեխանիզմ՝ (ԲԱՄ) հաշվի առնելով ԱԶԲ պահաջները և ՍԱԲ ծրագրի առանձնահատկությունները: ԲԱՄ-ի հիմնական գործառույթները ներկայացված են ԲԿՊ-ում (Հավելված 1), իսկ բողոքների գրանցման ձևը բերվում է Հավելված 3-ում: Առավել մանրամասն տեղեկատվությունը շահառուների հետ կապի և բողոքների լուծման մեխանիզմների վերաբերյալ ներկայացված է ՀՏԶ-ի պաշտոնական կայքում (www.atdf.am):

9 ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

- Շինարարական Կլիմայաբանություն 2011: ՀՀՇՆ II 7.01-2011 ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 2011թ. սեպտեմբերի 26-ի N167-Ն հրաման:
- Временное методическое пособие по расчету выбросов от неорганизованных источников в промышленности строительных материалов, МИНПРОМСТРОЙ СССР1984, Москва.
 - ԱԴԲ 2015: Բնապահպանական գնահատման և ուսումնասիրության շրջանակ:
- ՀՀ կառավարության որոշում N160-Ն, 2 փետրվար, 2016թ: Բնակավայրերում մթնոլորտային օդն աղտոտող նյութերի սահմանային թույլատրելի խտությունների (կոնցենտրացիաների-ՍԹԿ) նորմատիվները հաստատելու մասին:

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

Հավելված 1 Բնապահպանական կառավարման պլան՝ մեղմացնող միջոցառումներ

Աղյուսակ 1: Մեղմացնող միջոցառումներ					
Ծրագրի գործողություններ	Շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցություններ	Առաջարկվող մեղմացնող միջոցառումներ	Միջոցառման իրականացման պատասխանատու մարմին	Մոնիտորինգի պատասխանատու մարմին	Մեղմացնող միջոցառումների ինդիկատիվ արժեքը գնահատվում է ծրագրի արժեքի մոտ 1.2-1.5%
ՆԱԽԱՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ՓՈԻԼ					
1. Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննություն և դրական եզրակացության ձեռքբերում	Համաձայն ՀՀ Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին օրենքի (հուլիս 2014թ., խմբ.), ըստ ազդեցության նախատեսվող գործունեությունը դասակարգվում է որպես «Բ» կատեգորիա:	1.1. Մշակվել և ՀՀ ՇՄՆ է ներկայացվելու ՇՄԱԳ հաշվետվությունը՝ բնապահպանական պետական փորձաքննություն իրականացնելու և փորձագիտական եզրակացություն ձեռք բերելու նպատակով:	«Էկո Բիլդինգ» ՍՊԸ, ՀՏԶՀ,	ՀՏԶՀ	

<p>2. Հանրային քննարկումներ, հանրության իրազեկում</p>	<p>Հանրության ոչ պատշաճ տեղեկացվածությունը և հնարավոր բողոքները կարող են Ծրագրի ժամկետների ձգձգման պատճառ դառնալ:</p>	<p>2.1. ՄԱԲ ծրագրի և դպրոցի կառուցման նախագծի վերաբերյալ առաջին հանրային իրազեկում/ քննարկումն իրականացվել է:</p> <p>2.2. Շրջակամիջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննության շրջանակում իրականացվելու է դպրոցի կառուցման նախագծի և շրջակամիջավայրի վրա կանխատեսվող ազդեցությունների վերաբերյալ երկրորդ հանրային քննարկումը:</p> <p>2.3. Հանրային քննարկմանը ներկայացվել է նաև Բողոքների Անդրադարձման Մեխանիզմը (ԲԱՄ), որի ներդրումը կիրականացվի ՀՏՁՀ-ի կողմից սահմանված մեխանիզմին համաձայն (զանգահարել ՀՏՁՀ-ի թեժ գիծ և/կամ տեւ 4.1 ենթակետ):</p>	<p>«Էկո Բիլդինգ» ՄՊԸ, ՀՏՁՀ, Աշտարակի համայնքապետարան</p> <p>«Էկո Բիլդինգ» ՄՊԸ, ՀՏՁՀ, Աշտարակի համայնքապետարան «ՇՄԱՓԿ» ՊՈԱԿ ՀՏՁՀ</p> <p>ՀՏՁՀ</p>	<p>ՀՏՁՀ</p>	
---	---	--	--	-------------	--

3. Մրցութային և պայմանագրային փաստաթղթերի պատրաստում	ԲԿՊ-ի պահանջները անհրաժեշտ է հաշվի առնել աշխատանքային նախագծում, որի արդյունքում հնարավոր են բնապահպանական բացասական ազդեցություններ՝ դպրոցի շինարարության և շահագործման փուլերում:	3.1. Աշխատանքային նախագիծը մշակվել է հաշվի առնելով ԲԿՊ-ում պլանավորված մեղմացնող միջոցառումները, որոնք պետք է ներառված լինեն նաև մրցութային և պայմանագրային փաստաթղթերում:	ՀՏՁՀ	ՀՏՁՀ	
--	---	--	------	------	--

ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՓՈՒԼ (ԿԱՌՈՒՑՈՒՄ)					
1. Առողջության և աշխատանքային անվտանգության պլան					
4. Շինարարական հրապարակի բոլոր գործողությունները	ԲԿՊ-ի և դպրոցի կառուցման ծրագրի բնապահպանական պահանջների մասին տեղեկատվության պակասը կարող է հանգեցնել շրջակա միջավայրի վատթարացման: Շինհրապարակի մերձակայքում բնակվող և շինարարական հրապարակում աշխատող մարդկանց ցանկացած հիվանդությունը, վնասվածքը կամ մահը վտանգավոր նյութերի, շին առարկաների ոչ ճիշտ դասավորման և շինհրապարակի ոչ ճիշտ կազմակերպման պատճառով անընդունելի է և կպահանջի համապատասխան	4.1. Անհրաժեշտ է նշանակել բնապահպանական/ աշխատանքային անվտանգության և արտակարգ իրավիճակների համար պատասխանատու անձ, ով մշտապես ներկա կգտնվի շինհրապարակում: 4.2. Անհրաժեշտ է ձեռնարկել միջոցառումներ կողմնակի անձանց մուտքը շինհրապարակ արգելելու համար. ցանկապատում, պահակակետեր, ցուցանակներ, պաստառներ և այլն: 4.3. Անհրաժեշտ է բացառել անվտանգության կանոնների խախտման դեպքերը, մասնավորապես՝ չհսկված	Կապալառու Կապալառու	ՀՏՁՀ ՏՎԽ	

	<p>պատժամիջոցների կիրառում:</p>	<p>Էլեկտրական գործիքների առկայությունը շինհրապարակում: 4.4. Անհրաժեշտ է ապահովել կրակմարիչի առկայությունը և հեշտ հասանելիությունը շինհրապարակի բոլոր մեքենաներում և հրապարակում: 4.5. Անհրաժեշտ է փակցնել հակահրդեհային անվտանգության պաստառներ, հրդեհների մասին ուղեցույց-հիշեցումներ և այլն: 4.6. Անհրաժեշտ է ապահովել առաջին բուժ օգնության դեղատուփի առկայությունը և</p>	<p>Կապալառու Կապալառու Կապալառու</p>		
--	---------------------------------	--	--	--	--

		<p>հեշտ հասանելիությունը շինհրապարակում:</p> <p>4.7. Բանվորական և այլ անձնակազմը պետք է ապահովվի սեզոնային արտահագուստով և այլ անձնական պաշտպանիչ միջոցներով (սաղավարտ, շնչառական դիմակ, պաշտպանիչ ակնոց և ականջակալ, և անվտանգության գոտի), ինչպես նաև անհրաժեշտ է նախատեսել լծակներ դրանց կիրառումն ապահովելու համար:</p> <p>4.8. Աշխատանքային անվտանգության և առողջության հետ կապված միջադեպերը պետք է գրանցել և հաշվետվության ձևով ներկայացնել ՀՏՁՀ-ին:</p> <p>4.9. Աշխատողներին անհրաժեշտ է տրամադրել կոնկրետ աշխատանքի անվտանգության հրահանգավորում՝ աշխատանքը սկսելուց առաջ: Հրահանգավորման իրադարձությունը պատշաճ պետք է գրանցել գրանցամատյանում:</p> <p>4.10. Խստագույնս պահպանել ՀՀ օրենսդրությամբ պահանջվող աշխատանքային</p>	<p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p>		
--	--	---	---	--	--

		անվտանգության նորմերը:	Կապալառու		

2. Հանրության հետ կապերի և իրազեկման պլան				
5. Հանրության իրազեկման բարձրացում, բողոքարկման մեխանիզմ	Ազդեցության ենթակա կողմերի և համայնքների թերի իրազեկվածությունը, տեղեկատվության և փոխըմբռնման պակասը կարող է հանգեցնել դժգոհությունների կամ վրդովմունքի, որի արդյունքում կարող են տեղի ունենալ Ծրագրի ժամկետների հետաձգումներ:	<p>4.1. Շինարարական աշխատանքները սկսելուց առաջ նախատեսվում է իրականացնել հանդիպում ազդակակիր անձանց հետ և տեղեկացնել ԲԱՄ-ի մասին:</p> <p>Հանդիպման ընթացքում կներկայացվի և կներդրվի ԲԱՄ-ը՝ համաձայն որի.</p> <p>Ա) Շինարարական հրապարակում՝ դպրոցի տարածքում, անհրաժեշտ է հիմնել հիմնական կամ շարժական գրասենյակ:</p> <p>Բ) Անհրաժեշտ է տեղադրել ցուցանակներ/ ցուցապաստառներ, որոնք պարունակում են տեղեկատվություն շինարար կազմակերպության գրասենյակի գտնվելու վայրի, աշխատանքային ժամերի, պատասխանատու անձանց, ինչպես նաև հեռախոսահամարների մասին, էլեկտրոնային հասցեներ այդ թվում ՀՏՁՀ-ի համապատասխան բաժնի հեռախոսահամարներ, էլեկտրոնային հասցեներ:</p> <p>Գ) Գրասենյակում անհրաժեշտ է պահել բողոքների գրանցամատյան Բողոքի գրանցման ձևը տես Հավելված 1-ում:</p> <p>Դ) Անհրաժեշտ է նշանակել սոցիալական հարցերով զբաղվող</p>	ՀՏՁՀ Կապալառու	ՀՏՁՀ ՏՎԽ

		պատասխանատու անձ, իսկ 15 օրվա ընթացքում պատասխանել դիմորդին հարցի լուծման վերաբերյալ:			
--	--	---	--	--	--

3. Շրջակա միջավայրի պահպանության պլան					
5. Գույություն ունեցող մշակույթի տան շենքի քանդման աշխատանքներ	Դպրոցի հարակից տարածքում (≥ 50 մ հեռավորության վրա) առկա ազդակիրների, մասնավորապես՝ բնակելի տների վրա գնահատվում են փոշու և այլ ծխազագերի արտանետումներ.	5.1. Օդի աղտոտման և փոշու կառավարում		ՀՏՁՀ ՏՎԽ	
Նախագծված դպրոցի շենքի կառուցման և այլ շինարարական աշխատանքներ:	– գույություն ունեցող մշակույթի տան շենքի ապամոնտաժման աշխատանքների, – հողային աշխատանքների և նոր դպրոցի շենքի կառուցման, և այլ շին գործողությունների, – տրանսպորտային միջոցների երթևեկության, ինչպես նաև շին տեխնիկայի շահագործման ընթացքում:	5.1.1. Օդի որակի չափազրումներ կիրականացվեն ազդակիր անձանց համապատասխան բողոքների դեպքում: 5.1.2. Անհրաժեշտ է իրականացնել կանոնավոր ջրցանում շինհրապարակից փոշու արտանետումները նվազագույնի հասցնելու նպատակով: 5.1.3. Անհրաժեշտ է նվազագույնի հասցնել շինհրապարակում պահվող նյութերի և թափոնների քանակը և պահել կուտակված նյութերը հնարավորինս ծածկված վիճակում փոշու հնարավոր տարածումից խուսափելու համար: 5.1.4. Մեքենաների երթևեկությունն անհրաժեշտ է իրականացնել սահմանափակ 30կմ/ժ չգերազանցող արագությամբ՝ երթևեկությունից առաջացող արտանետումները կրճատելու համար:	ՀՏՁՀ		
Հողային աշխատանքներ			Կապալառու		
Շինանյութերի փոխադրումներ			Կապալառու		
	Ապամոնտաժման և կառուցման շին աշխատանքների ընթացքում աղմուկի և թրթռումների մակարդակի աճ:	5.2. Աղմուկի և թրթռումների	Կապալառու		

	կառավարում		
	5.2.1. Աշխատատեղերում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը պետք է համապատասխանի ՀՀ օրենսդրական նորմերին և մակարդակների չափազրույմներ	ՀՏՁՀ	Կապալա

		<p>կիրականացվեն ազդակակիր անձանց համապատասխան բողոքի դեպքում:</p> <p>5.2.2. Անհրաժեշտ է խուսափել մեքենաների և սարքավորումների կայանելուց զգայուն ազդակակիրների հարևանությամբ, ինչպիսիք են՝ մասնավոր բնակելի տները, փոքր բիզնեսի կետերը, հասարակական շենքերը և այլն:</p> <p>5.2.3. Աղմուկ առաջացնող աշխատանքները անհրաժեշտ է իրականացնել կեսօրվա ժամերին՝ 14:00-18:00:</p> <p>5.2.4. Բոլոր մեքենաները պետք է ապահովված լինեն համապատասխան խլացուցիչներով:</p> <p>5.2.5. Անհրաժեշտ է բացառել անսարք վիճակում գտնվող մեքենաների օգտագործումը:</p> <p>5.2.6. Անհաժեշտ է ապահովել բոլոր բանվորներին համապատասխան ԱՊՄ-րով, այդ թվում՝ ականջակալներով:</p> <p>5.3. Բուսականության պահպանում և կտրավարում</p> <p>5.3.1. Անհրաժեշտ է նախատեսել վնասման ենթակա ծառերի և թփերի պահպանման միջոցառումներ, որպեսզի այդպիսի ծառերը լինեն հեշտությամբ</p>	<p>ոու</p> <p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p>		
--	--	---	--	--	--

		ճանաչելի աշխատողների, տրանսպորտային միջոցների համար և պաշտպանված լինեն շին գործողությունների, թափոնների սեղադրումից, փոշու			
--	--	--	--	--	--

	<p>Դպրոցի տարածքում առկա ծառերի և ապամոնտաժվող մասնաշենքերի անմիջապես հարևանությամբ աճող ծառերի վրա ազդեցություններ, մասնավորապես.</p> <ul style="list-style-type: none"> - նախագծին խանգարող թվով 9 ծառեր նախատեսվում են վերատնկել, - շինարարական գործողություններից վնասներ, փոշու ազդեցություն, և այլն: 	<p>ազդեցությունից և հնարավոր այլ ազդեցություններից:</p> <p>5.3.2. Անհրաժեշտ է իրականացնել ազդեցության ենթարկված բուսականության ջրցանման միջոցառումներ՝ բուսականության վրա նստած փոշին հեռացնելու նպատակով:</p> <p>5.3.3. Անհրաժեշտ է ապահովել տարածքում առկա բուսականության ոռոգման միջոցառումներ դպրոցի շինարարության ամբողջ ընթացքում:</p> <p>5.3.4. Անհրաժեշտ է խուսափել տարածքում այն ծառերի և թփերի հատումից, որոնք ազդեցության չեն ենթարկվում և պահպանվում են՝ համաձայն դպրոցի նախագծի:</p> <p>5.3.5. Հետևել և իրականացնել նշված աշխատանքները հաստատված «Տարածքի կանաչապատ գոտիների բարեկարգման նախագծի» համաձայն:</p> <p>5.3.6. Անհրաժեշտ է բացառել տարածքում առկա հատված բուսականության այրումը:</p> <p>5.4. Բուսահողի պահպանում և կառավարում</p> <p>5.4.1. Անհրաժեշտ է շինաշխատանքների ընթացքում հնարավորինս բացառել հողային մակերեսների վրա</p>	<p>Կապալա ռու/դպրոցի տնօրինություն</p> <p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p>		
--	--	---	---	--	--

		անուղղակի ազդեցություններն, ինչպիսիք են շինթափոնների սեղադրում, կեղտաջրերի/բետոնաջրերի հեռացում և այլ գործողություններ:			
--	--	---	--	--	--

	<p>Նախագծվող տարածքում առկա բուսահողի</p> <p>դպրոցի</p>	<p>5.4.2. Անհրաժեշտ է շինհրապարակում ունենալ կեղտաջրերի հեռացման տարա (մոտ 3 խ.մ տարողունակությամբ) և հնարավոր կեղտաջրերը/բետոնաջրերը հեռացնել նախատեսված տարայում: Տարայում հետե-րոգեն մասնիկների նստեցումից հետո պարզված ջուրը օգտագործել շին աշխատանքներում, իսկ հետերոգեն զանգվածը՝ որպես շին աղբի հեռացնել աղբավայր:</p> <p>5.4.3. Անհրաժեշտ է շինարարական աշխատանքների ընթացքում մեկուսացնել և հրապարակում պահպանել ազդեցության ենթակա հողաբուսաշերտը՝ հետագայում կանաչապատման աշխատանքներում օգտագործման նպատակով:</p> <p>5.4.4. Հողաբուսաշերտի ժամանակավոր պահպանումը իրականացնել 2մ-ը չգերազանցող լայնակույտերի ձևով և պաստառներով ծածկված վիճակում՝ բացառելու համար փոշու տարածումը, հողմատարումը, մթնոլորտային երևույթների ազդեցությունը, շին աղբով աղտոտումը և այլ գործոններ:</p> <p>5.4.5. Բուսահողի պահպանումը իրականացնել շինարարական</p>	<p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p>		
--	---	--	--	--	--

	վրա ազդեցություն:	հրապարակի տարածքում:			
--	-------------------	----------------------	--	--	--

Ենթակառուցվածքների և այլ ազդակակիր օբյեկտների կառավարման պլան					
<p>Ենթակառուցվածքների և այլ ազդակիր օբյեկտների վրա ազդեցություն:</p>	<p>Ազդակակիր ենթակառուցվածքների և օբյեկտների վրա գնահատվում են շինգործողություններից ֆիզիկական վնասներ, հրապարակի ոչ ճիշտ կազմակերպման հետևանքով: Տեղագնման արդյունքում գրանցված ազդակիրներն են էլեկտրական ենթակայանը, որը չի գտնվում դպրոցի վարչատարածքային սահմանում</p>	<p>Անհրաժեշտ է իրականացնել հուշարձան-կիսանդրու շուրջ նիշահարում և ժապավենի իրականացում: Տարածքով անցնող ենթակառուցվածքների/կոմունիկացիաների տեղափոխման աշխատանքներն իրականացնելիս անհրաժեշտ է նախապես տեղեկացնել ազդակակիր կողմերին հնարավոր անջատումների մասին: Չնախատեսված կոմունիկացիաների հայնտանքերման դեպքում անհրաժեշտ է անմիջապես տեղեկացնել ՀՏՁՀ-ին:</p>	<p>Կապալառու Կապալառու, ՀՏՁՀ, Ազդակակիրներ Կապալառու</p>	<p>ՀՏՁՀՏՎԽ</p>	
<p>5. Ծինարարական հրապարակի կազմակերպման պլան</p>					

<p>Շին հրապարակի կազմակերպում:</p>	<p>Շինհրապարակի ոչ ճիշտ կազմակերպումից բխող ազդեցություններ, ազդակիր կառույցների և սպասարկվող անձնակազմի վրա:</p>	<p>Շին հրապարակը անհրաժեշտ է կազմակերպել բացառապես ախտագծվող դպրոցի տարածքի ներսում՝ բացառելով այլ ազդակակիր տարածքների օգտագործումն առանց համապատասխան թույլտվության: Անհրաժեշտ է կազմել շին հրապարակի կազմակերպման</p>	<p>Կապալառու</p>	<p>ՀՏԶՀՏՎԽ</p>	
------------------------------------	---	--	------------------	----------------	--

		<p>սխեման, որում նշված կլինեն շարժական տնակի տեղադրման, շին նյութերի պահեստավորման, բուսահողի ժամանակավոր պահեստավորման, նյութերի և թափոնների ժամանակավոր կուտակման տեղերը, մեքենաների և սարքավորումների կայանատեղերը և այլն:</p> <p>7.3. Անհրաժեշտ է իրականացնել շինհրապարակի ժամանակավոր ցանկապատում, ծրագրի ցուցանակի ու մուտքն արգելող նշանների տեղադրում</p> <p>7.4. Անհրաժեշտ է նվազագույնի հասցնել բաց հորերի քանակը, հետլիցքն իրականացնել հնարավորինս կարճ ժամկետներում և բացառել անիմաստ բաց հորերի առկայությունը շինհրապարակում:</p> <p>7.5. Անհրաժեշտ է իրականացնել բաց հորերի տեսանելի նիշահարում:</p> <p>7.6. Յն և ավելի բարձրությունների վրա աշխատելիս անհրաժեշտ է ապահովել շինարարական աստիճանների վրա անվտանգության միջոցառումները, ըստ անհրաժեշտության՝ տեղադրել նախազուշացնող նշաններ:</p> <p>7.7. Շինհրապարակի տարածքը պետք է պահել մաքուր և կարգավորված:</p>	<p>«Էկո Բիլդինգ» ՍՊԸ,</p> <p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p>		
--	--	--	--	--	--

6. Երթևեկության և մոտեցման ճանապարհների կառավարման պլան

<p>8. Շինհրապարակմուտք և ելք գործող մեքենաներ</p>	<p>Դպրոցի մոտեցման ճանապարհների վիճակը գնահատվում է լավ երթևեկության կազմակերպման համար: Երթևեկության և մոտեցման ճանապարհների վրա գնահատվում են հետևյալ ազդեցությունները.</p> <ul style="list-style-type: none"> → երթևեկության խափանումներ, → երթևեկության հետ կապված վտանգներ և անվտանգության խնդիրներ, → փոշու, աղմուկի և թրթռումների մակարդակի աճ, → հասարակական ճանապարհների վրա ցեխի և շին աղբի տարածում, → շինարարական ծանր սարքավորումների և փոխադրամիջոցների կողմից ճանապարհներին հնարավոր վնասներ: 	<p>8.1. Մեքենաների և բեռնատարների երթևեկությունն անհրաժեշտ է կազմակերպել հասարակական երթևեկությանը և հիմնական հանրային ճանապարհներին նվազագույն անհարմարություններ և վնաս պատճառելու սկզբունքով:</p> <p>8.2. Մեքենաների և բեռնատարների երթևեկությունը և մոտեցումն անհրաժեշտ է կազմակերպել շին հրապարակ մուտքի և ելքի համար նախատեսված ճանապարհով:</p> <p>8.3. Անհրաժեշտության դեպքում, ձեռնարկել դպրոցի մոտեցման ճանապարհին հասցրած վնասների վերականգման աշխատանքներ՝ ապահովելով ճանապարհի նախնական վիճակը:</p> <p>8.4. Հնարավորինս պետք է խուսափել երթևեկել քաղաքային երթևեկության ծանրաբեռնված ժամերին:</p> <p>8.5. Անհրաժեշտության դեպքում ձեռք բերել պետ. մարմիններից շին տրանսպորտային միջոցների երթևեկության ուղիների թույլտվություն</p> <p>8.6. Անհրաժեշտ է խուսափել գործողություններից, որոնք</p>	<p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p>	<p>ՀՏՁՀ ՏՎԽ</p>	
---	---	---	--	-----------------	--

		<p>կարող են ճանապարհների խցանումների պատճառ դառնալ</p> <p>8.7. Վարորդները կվերապատրաստվեն ԵԿՊ-ի (Երթևեկության կառավարման</p>	<p>Կապալառու</p>		
--	--	--	------------------	--	--

		<p>պլանը) և անվտանգության վերաբերյալ:</p> <p>8.8. Մեքենաների և սարքավորումների կայանատեղին անհրաժեշտ է կազմակերպել միայն սահմանված վայրերում՝ հրապարակի ներսում:</p> <p>8.9. Անհրաժեշտ է ապահովել բեռնատարների ծածկով երթևեկումը շինհրապարակը լքելիս:</p> <p>8.10. Անհրաժեշտ է ապահովել, որպեսզի փոխադրամիջոցները սարքավորված լինեն աղմուկի կլանիչներով և խլացուցիչներով:</p> <p>8.11. Անհրաժեշտ է իրականացնել փոխադրամիջոցների տեխնիկական վիճակի կանոնավոր զննում՝ վառելանյութի և յուղի հոսքը կանխելու համար:</p> <p>8.12. Անհրաժեշտ է դադարեցնել արտահոսքեր ունեցող մեքենաների աշխատանքը և փոխարինել պատշաճ վիճակի մեքենաներով:</p> <p>8.13. Նախքան շինհրապարակից հեռանալն անհրաժեշտ է ապահովել անվադողերը մաքրելու միջոցներով (աշխատանքային տեղամասում</p>	<p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p>		
--	--	---	---	--	--

		կոպճային մակերևույթների և փոխադրամիջոցների լվացման միջոցներ՝ համապատասխան արտահոսքը կանխարգելման համակարգով) շինարարական			
--	--	--	--	--	--

		<p>ադրն ու ցեխի տարածումը կանխելու համար:</p> <p>8.14. Պարբերաբար պետք է ստուգել Հարակից ճանապարհների վիճակը պարզելու համար շինհրապարակից տարածվող ցեխի առկայությունը, իսկ տարածման դեպքում անհրաժեշտ է այն մաքրել:</p> <p>8.15. Անհրաժեշտ է մշտապես իրականացնել շինարարական հրապարակի, բաց պահեստների հակահրդեհային միջտարածություններ ի ժամանակին մաքրում հրդեհավտանգ թափոններից և աղբից, քանի որ հակահրդեհային միջտարածությունները չեն կարող օգտագործվել նյութերի, սարքավորումների, տարաների պահեստավորման, ավտոտրանսպորտան տեխնիկայի կայանման համար:</p> <p>8.16. Հրդեհաշիջման համար նախատեսված ջրաղբյուրների ճանապարհները և անցումները պետք է միշտ ազատ լինեն, շինարարության ընթացքում ճանապարհների փակման դեպքում, ջրային աղբյուրներին</p>	<p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p>		
--	--	--	--	--	--

		<p>մոտենալու կամ այդ հատվածով անցնելու նպատակով տեղադրել շրջանցման ուղղությունը ցույց տվող ցուցանակներ:</p>			
--	--	---	--	--	--

7. Արտակարգ իրավիճակների արձագանքման պլան					
<p>9. Վտանգավոր նյութերի օգտագործում և այլ արտակարգ իրավիճակների դեպքեր (դժբախտ պատահարներ և այլն)</p>	<p>Վառելիքի, յուղի կամ այլ թունավոր նյութերի արտահոսքի պատճառով հնարավոր է վտանգավոր նյութերի թափանցում հողի մեջ:</p>	<p>9.1. Անհրաժեշտ է նշանակել արտակարգ իրավիճակների համար պատասխանատու անձ, ով մշտապես ներկա կգտնվի շին հրապարակում:</p> <p>9.2. Անհրաժեշտ է մշակել և իրականացնել վտանգավոր նյութերի հետ անվտանգ կերպով վարվելու և պահեստավորելու ընթացակարգերը:</p> <p>9.3. Անհրաժեշտ է իրականացնել նյութերի անվտանգության տվյալների թերթիկների, արտակարգ իրավիճակների արձագանքման քայլերի մասին տեղեկացնող պաստառների/պլակատների տեղադրում:</p> <p>9.4. Արտահոսքը մաքրող գործիքները պետք է ճիշտ ձևով պահեստավորել, որպեսզի անհրաժեշտության դեպքում դրանք հեշտությամբ օգտագործվեն, ինչպես նաև աշխատող անձնակազմը պետք է տեղեկացված լինի դրանց ճիշտ գործածության մասին:</p> <p>9.5. Արտահոսքերի դեպքում անհրաժեշտ է հեռացնել աղտոտված հողային զանգվածը՝ հնարավոր աղտոտումը</p>	<p>Կապալառու</p>	<p>ՀՏՁՀ ՏՎԽ</p>	
			<p>Կապալառու</p>		
			<p>Կապալառու</p>		
			<p>Կապալառու</p>		

		կանխելու համար: Աղտոտված հողային զանգվածը պահել և տեղափոխել թույլատրված աղբավայր հատուկ պաշտպանիչ տուրակներով:			
--	--	--	--	--	--

		<p>9.6. Վտանգավոր նյութերի կառավարումը պետք է իրականացնել ՀՀ օրենսդրական պահանջներին համապատասխան</p> <p>9.7. Քիմիական և այլ, վտանգավոր նյութերն ու վառելանյութը պետք է օգտագործել միայն անհրաժեշտության դեպքում: Դրանք անհրաժեշտ է պահել ծածկված, ապահով և բնական ճանապարհով օդափոխվող տարածքում, որն ապահովված է անանցանելի/ անթափանց հատակով (ավազե, բետոբե կամ մետազակն հիմքեր) և պատնեշով:</p> <p>9.8. Շինարարական բոլոր տեղամասերում անհրաժեշտ է ապահովել արտակարգ պատահարների դեպքում կոնտակտային տվյալները, պատասխանատու անձանց և անվտանգության պատասխանատուի անուն(ները), հեռախոսահամարները պարունակող պաստառների առկայությունը:</p> <p>9.9. Արտակարգ պատահարի դեպքում անմիջապես անհրաժեշտ է տեղեկացնել</p>	<p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p>		
--	--	--	---	--	--

		<p>ՀՏԶ-ին հաշվետվության հատուկ ձևը լրացնելու միջոցով (ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2):</p>	<p>Կապալառու</p>		

8. Թափոնների և նյութերի կառավարման պլան					
10. Շինհրապարակ և շինարարական աշխատանքներ	Շին աղբի տեղադրումը անհամապատասխան վայրերում, ջրահեռացման համակարգ ներթափանցող թափոնները և աղտոտիչները և շինարարական այն նյութերը, որոնք չեն մաքրվում շինհրապարակից իրենցից պոտենցիալ վտանգ են ներկայացնում:	<p>10.1. Կանոնավոր կերպով (ամենաուշը 2 օրը մեկ) շինհրապարակից անհրաժեշտ է հեռացնել շինարարական թափոններն ու աղբը՝ փոշին և շին աղբի երկարատև կուտակումը և երթևեկության խոչընդոտները կանխելու համար:</p> <p>10.2. Անհրաժեշտ է դասակարգել աղտոտված հողը, աղբն ու շինարարական մյուս թափոններն ըստ տեսակների:</p> <p>10.3. Աղտոտված հողը, անհրաժեշտ է տեղադրել աղբի համար թույլատրված վայրերում փակ/մեկուսացված հատուկ տարաններով (տես 9.5):</p> <p>10.4. Շին հրապարակի տարածքի սահմաններում անհրաժեշտ է հատկացնել շին աղբի նախնական կուտակման վայր:</p> <p>10.5. Շին աղբի հավաքումը և պարբերաբար հեռացումն անհրաժեշտ է իրականացնել 5կմ հետավորության վրա:</p> <p>10.6. Անհրաժեշտ է բացառել շինանյութերի և աղբի կուտակումը շինհրապարակից դուրս՝ մասնավոր կամ հասարակական տարածքում,</p>	Կապալառու	ՀՏՁՀ ՏՎԽ	
			Կապալառու		
			Կապալառու		
			Կապալառու		
			Կապալառու		

		ինչպես նաև տարածքին կից տեղադրված հասարակական	Կապալառու		
--	--	--	-----------	--	--

		<p>աղբամանների օգտագործումը՝ շին թափոնների հեռացման նպատակով:</p> <p>10.7. Անհրաժեշտ է մշակույթի շենքի ապամոնտաժման աշխատանքների ընթացքում առաջացած նյութերը տեսակավորել երկրորդային օգտագործման համար պիտանի նյութերի և շին-աղբի՝ համաձայն դպրոցի ապամոնտաժման աշխատանքների ընթացակարգերի նախագծի:</p> <p>10.8. Առաջացած երկրորդային օգտագործման համար պիտանի նյութերը հեռացնել շինարար կապալառուի պահեստամաս՝ այլ աշխատանքներում օգտագործելու նպատակով, իսկ գոյացած աղբը տեղափոխել աղբավայր (տես 10.5 ենթակետ):</p>	<p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p>		
<p>9. Աշխատողների և ղեկավար անձնակազմի դասընթացներ</p>					

<p>11. Աշխատողների և ղեկավար անձնակազմի վերապատրաստում</p>	<p>Թերի իրազեկվածության և տեղեկատվության պակասից բխող ազդեցություններ:</p>	<p>11.1. Անհրաժեշտ է իրականացնել բոլոր աշխատողների համար ԲԿՊ պահանջների մասին դասընթացներ՝ այդ թվում թափոնների ճիշտ կառավարման, տարածքը մաքուր պահելու և այլն:</p> <p>11.2. Բոլոր աշխատողներին անհրաժեշտ է նաև իրազեկել աշխատանքի անվտանգության և արտակարգ իրավիճակների արարողակարգի մասին:</p> <p>11.3. Բոլոր վարորդներին անհրաժեշտ է իրազեկել ԵԿՊ-ի վերաբերյալ:</p>	<p>ՀՏՁՀ Կապալառու</p> <p>Կապալառու Կապալառու</p>	<p>ՀՏՁՀ</p> <p>ՀՏՁՀ ՏՎԽ</p> <p>ՀՏՁՀ ՏՎԽ</p>	
--	--	---	---	---	--

10. Աշխատանքային տեղամասի վերականգնման և բարեկարգման պլան					
<p>12. Շինհրապարակի վերականգնումը</p> <p>Դպրոցի տարածքի բարեկարգում/կանաչապատում</p>	<ul style="list-style-type: none"> Անհրաժեշտ է շինհրապարակից հեռացնել շինարարական նյութերը թափոնները և շին պարագաները 	<p>12.1. Շինհրապարակից անհրաժեշտ է հեռացնել շինարարության հետ կապված բոլոր պարագաները, այդ թվում՝ չօգտագործված նյութերը, թափոնները, մեքենաները, սարքավորումները, ցանկապատումը և այլն:</p> <p>12.2. Անհրաժեշտ է վերականգնել բոլոր վնասված կամ տեղահանված կոմունիկացիաները, ապամոնտաժման և վերատեղադրման աշխատանքները:</p> <p>12.3. Անհրաժեշտ է մաքրել շինհրապարակը կենցաղային և այլ աղբից և հեռացնել յուղի, վառելիքի արտահոսքի հետքերը:</p> <p>12.4. Անհրաժեշտ է իրականացնել ՀՏՁՀ-ի կողմից մշակված ընդունման- հանձնման ակտի ստուգաթերթիկի բոլոր պահանջները:</p> <p>12.5. Անհրաժեշտ է կատարել բարեկարգման աշխատանքները «Տարածքի կանաչապատ գոտիների բարեկարգման նախագծի» համաձայն:</p>	<p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p> <p>Կապալառու</p>	<p>ՀՏՁՀ ՏՎԽ</p>	

ՀԵՏ ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ՇԱՀԱԳՈՐԾՄԱՆ ՓՈՒԼ

<p>13. Թերությունների վերացման աշխատանքներ</p>	<p>Շինարարական փուլի համար սահմանված բոլոր ազդեցությունները</p>	<p>13.1. Անհրաժեշտ է ապահովել կանաչ զանգվածի և տնկված ծառերի 90% կաչողականությունը և աճը: Հակառակ դեպքում անհրաժեշտ է վերատնկել և փոխարինել բոլոր վնասված կամ անառողջ տեսակները:</p>	<p>Դպրոցի տնօրինություն/ Կապալառու</p>	<p>ՀՏՁՀ Կապալառու</p>	
<p>14. Բուսականության վերականգնում</p>	<p>Բուսականությունը չի աճում սպասվածին համաձայն</p>	<p>14.1. Անհրաժեշտ է ներառել Ծրագրի համար նախատեսված թփերի և այլ բուսականությունը դպրոցի կանաչապատ տարածքների սպասարկման պլանում: 14.2. Անհրաժեշտ է իրականացնել կանաչապատված տարածքի աճի և վիճակի մշտադիտարկումներ:</p>	<p>Դպրոցի տնօրինություն, ՀՏՁՀ, Դպրոցի տնօրինություն</p>	<p>ՀՏՁՀ Կապալառու Դպրոցի տնօրինություն ՀՏՁՀ Կապալառու Դպրոցի տնօրինություն</p>	

15. Բնապահպանական աուդիտ		15.1. Իրականացնել հետշինարարական բնապահպանական աուդիտ:	ՀՏՁՀ	ՀՏՁՀ	
--------------------------	--	--	------	------	--

Հավելված 2 Բնապահպանական կառավարման պլան՝ մոնիտորինգ

Նախագծման փուլ						
Շինարարական գործողություն		Մեղմացնող միջոցառում (ըստ ՆԳՀ/ ԲԿՊ)	Մեղմացման միջոցառում իրականացված է Այո/ Ոչ/ ՈԿ	Պատասխանատու	Ուղղիչ գործողության պահանջ (ՈւԳՊ) այդ թվում վերջնաժամկետ	տորդ ՈւԳՊ կարգավիճակը (ավանդ է/ այլ միջոցառումներ են պահանջվում)
ՇՄԱԳ հաշվետվություն		Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննության եզրակացությունն առկա է		ՀՏՁՀ		
Շին աղբի և թափոնների տեղադրման վայր		Թափոնների և շինարարական աղբի տեղադրման թույլտվությունն առկա է		ՀՏՁՀ		

ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՓՈԻԼ						
Շին հրապարակ: ընդհանուր պահանջներ						
Բնապահպանական կառավարում. բնապահպանական թիմ, առողջություն և աշխատանքի անվտանգություն, արտակարգ իրավիճակներ, բողոքների անդրադարձի մեխանիզմ						
Շինարարական գործողություն		Մեղմացնող միջոցառում (ըստ ՆԳՀ/ ԲԿՊ)	Մեղմացման միջոցառում իրականացված է Այո/ Ոչ/ Ոչ	Պատասխանատու	Ուղղիչ գործողության պահանջ ՈւԳՊ այդ թվում վերջնաժամկետ	Նախորդ ՈւԳՊ կարգավիճակը (ուղղված է/ այլ միջոցառումներ են պահանջվում)
Բնապահպանական պատասխանատուներ						
Բոլոր գործողությունները	1.	Բնապահպանական/ առողջության և աշխատանքի անվտանգության պատասխանատուն նշանակված է և ներկա է շին հրապարակում				
Կառավարման միջոցառումներ						
Բոլոր գործողությունները	2.	Դպրոցի սահմաններից դուրս այլ տարածքների օգտագործումը բացառված է, այդ թվում՝ ճամբարներ, ավտոկայանատեղեր և այլն				

		թույլտվությանը համապատասխան: Այլ բուսականությունը համապատասխան կերպով պաշտպանված է				
Առողջություն և աշխատանքի անվտանգություն						
Բոլոր գործողությունները	4.	Նախագգուշացնող նշաններն ու ցանկապատումն ապահովված է բոլոր բաց հորերի և շին հրապարակի շուրջը				
Հողային աշխատանքներ	5.	Բաց հորերի հետլիցն իրականացված է կարճ ժամկետներում. Անիմաստ բաց հորեր չեն նկատվել				
Բոլոր գործողությունները	6.	Կողմնակի անձանց (հատկապես աշակերտների) մուտքը շին հրապարակ հուսակլի արգելափակված է				
Բոլոր գործողությունները	7.	Բանվորներն ու դեկավար անձնակազմն ապահովված են և կրում են արտահագուստ. և անհրաժեշտության դեպքում՝ անձնական պաշտպանիչ միջոցներ ԱՊՄ				

Ասբեստի նյութեր պարունակող կառույցների ապամոնտաժում	8.	Աշխատանքներն իրականացվում են ԲՆ կողմից տրամադրված Ուղեցույցին համապատասխան Վտանգավոր նյութերի հետ աշխատող անձնակազմն ապահովված է և կրում է ԱՊՄ				
Բոլոր	9.	Ծրագրի և իրականացնող				

գործողությունները		մարմինների մասին տեղեկատվական ցուցանակը տեղադրված է				
Բոլոր գործողությունները	10.	Աշխատողներն ապահովված են անհրաժեշտ սանիտարա հիգիենիկ պայմաններով. խմելու և կենցաղային կարիքների ջուր, ընդմիջման և հանգստի հարմարություններ, զուգարան, և այլն				
Բոլոր գործողությունները	11.	Առաջին բուժ օգնության դեղատուփն առկա է և հասանելի է բոլոր աշխատողների համար				
Բոլոր գործողությունները	12.	Կրակմարիչն առկա է, գտնվում է գործածման համար պատրաստ վիճակում և հասանելի է բոլոր աշխատողների համար				

Բոլոր գործողությունները	13.	Օրվա մութ ժամերի լուսավորումն ապահովված են				
Արտակարգ իրավիճակների պլան						
Բոլոր գործողությունները	14.	Արտակարգ իրավիճակների պատասխանատու անձը ներկա է շին հրապարակում				
Բոլոր գործողությունները	15.	Արտակարգ իրավիճակների ընթացակարգերի պաստառը կոնտակտային տվյալներով առկա է, թարմացված է և փակցված է տեսանելի վայրում շին հրապարակի մի քանի հատվածներում				

Բոլոր գործողությունները	16.	Պատահարների մասին հաշվետվությունը ներկայացված է				
Բնապահպանական/ աշխատանքի անվտանգության դասընթացներ						
Բոլոր գործողությունները	17.	Աշխատողներն ուսուցանված են ՆԳՀ/ ԲԿՊ-րի մասին աշխատանքը սկսելուց առաջ				
Բոլոր գործողությունները	18.	Աշխատողներն ուսուցանված են արտակարգ իրավիճակներին արձագանքելու ընթացակարգերի մասին աշխատանքը սկսելուց առաջ				

Բոլոր գործողությունները	19.	Աշխատողները ստացել են աշխատանքի անվտանգության հրահանգավորումը աշխատանքը սկսելուց առաջ և համապատասխան գրառումներն առկա են գրանցամատյանում				
Շին հրապարակի մաքրություն						
Բոլոր գործողությունները	20.	Շին հրապարակը պահվում է մաքուր վիճակում և զերծ է շին և կենցաղային աղբից				
Բոլոր գործողությունները	21.	Տեղադրված են աղբամաններ կենցաղային աղբի հավաքման համար				
Կապը հանրության հետ և բողոքներին անդրադարձման մեխանիզմ՝ բնապահպանական հարցեր						
Բոլոր գործողությունները	22.	Տեղի են ունեցել շին աշխատանքների, բնապահպանական ազդեցությունների և մեղմացնող				
		միջոցառումների մասին հանդիպումներ ազդակիր անձանց հետ				
Բոլոր գործողությունները	23.	Բողոքների գրանցամատյանը վարվում է և առկա է շին հրապարակում: Նախորդ ստուգայցի ժամանակ նկատված բողոքները լուծված են				

Բոլոր գործողությունները	24.	Դպրոցի տնօրինությունը և այլ ազդակիրները զգուշացված են հնարավոր անհարմարությունների մասին. ջրի, էլեկտրականության ժամանակավոր դադարների և այլն				
Բնապահպանական պարամետրեր. Փոշու հսկողություն						
Հողային աշխատանքներ, նյութերի մատակարարում, առաջացած շին աղբի հեռացում	25.	Բեռնատարներն փոխադրումներն իրականացնում են փակ ծածկով				
	26.	Շին հրապարակը պարբերաբար ջրցանվում է				
	27.	Սարքավորումներն ու մեքենաներն ապահովված են գազերի սարքին կլանիչներով				
Աղմուկի մակարդակի հսկողություն						
Շին տեխնիկայի աշխատանքներ	28.	Շին աշխատանքների աղմուկի մակարդակը գտնվում է մոտակա ընկալիչների համար ընդունելի սահմաններում				
	29.	Սարքավորումներն ապահովված են սարքին				
		խլացուցիչներով				

	30.	Աղմակահույց աշխատանքներն իրականացվում են դասերից հետո և օրվա ցերեկային ժամերին				
Թրթռումների մակարդակի հսկողություն						
Շին տեխնիկայի աշխատանքներ	31.	Թրթռումների ուժգնությունն ու ժամանակահատվածը հսկվում են				
Կեղտաջրերի հսկողություն:						
Հեղուկ նյութերի օգտագործման աշխատանքներ	32.	Արտահոսքերը կառավարվում են պատշաճ ձևով				
Հողային աշխատանքներ	33.	Նստվածքներով հագեցած կեղտաջրերը հասկվում են				
Հողային աշխատանքներ, նյութերի մատակարարում, առաջացած շին աղբի հեռացում	34.	Ջրահեռացման համակարգերը և ջրային այլ ուղենարը խցափակված չեն նստվածքներով և պաշտպանված են				
Մեքենաների գործածությամբ աշխատանքներ	35.	Բեռնատարների անիվները մաքրվում են մինչև շին հրապարակի լքելը և հասարակական ճանապարհներ մուտք գործելը				

Հողային աշխատանքներ	36.	Հողային հանույթը հեռացված էշին հրապարակից կամ կանոնավոր կուտակված է հատուկ հատկացված ժամանակավոր կուտակման վայրում				
Շինարարական աղբի և թափոնների կառավարում						
Շին աղբի հեռացում	37.	Շին աղբը և թափոնները տեղադրված են սահմանված վայրում				
Հողային աշխատանքներ, կառույցների և ենթակառուցվածքների քանդում և ապամոնտաժում	38.	Անվտանգ թափոնները (հողային հանույթը, քարերը, բետոնե և մետաղական մասերը, այլ) կառավարվում են ԹԿՊ համապատասխան				
Վտանգավոր նյութեր՝ այդ թվում ասբեստ պարունակող նյութեր պարունակող կառույցների քանդում կամ ապամոնտաժում	39.	Վտանգավոր թափոնները (այդ թվում ասբեստ պարունակող) կառավարվում են ԹԿՊ համապատասխան				

Քիմիկատների, վառելիքի, քսանյութերի, յուղի օգտագործմամբ գործողություններ	40.	Հեղուկ թափոններն ու արտահոսքերը, աղտոտված հողը կառավարվում են ԹԿՊ համապատասխան				
Շինարարական աղբի և թափոնների տեղադրման վայրեր						
Տարածքի օգտագործում	41.	Տարածքի օգտագործման համար բոլոր թույլտվություններն առկա են				
Տարածքի օգտագործում	42.	Տարածքի օգտագործման համար ՏԿՊ-ըն առկա են				
Տարածքի օգտագործում	43.	Տարածքի օգտագործումը համապատասխանում է ՏԿՊ-ին				
Տարածքի վերականգնում (այդ թվում՝ թափոնավայրերի)						
Բոլոր գործողությունները	44.					
Բոլոր գործողությունները	45.					
Բոլոր գործողությունները	46.					

6.1 Հավելված 3 Բողոքի գրանցման ձև

Դիմումը ներկայացնելու ամիս/ ամսաթիվը	Դիմողի անուն/ ազգանունը	Դիմողի կարգավիճակը (դպրոցի դասատու, աշակերտ, ծնող, հարևան, ձեռնարկատեր, այլ)	Բողոքի/առաջարկի բովանդակությունը	Դիմողի ստորագրությունը	Դիմումի կարգավիճակը (լուծված/ ընթացքում/ փոխանցված ՀՏԶՀ-ին/ չլուծված)
--------------------------------------	-------------------------	--	----------------------------------	------------------------	---

Հավելված 4 Արտակարգ պատահարի մասին հաշվետվության ձև

Պատահարի ամիս/ ամսաթիվը	Պատահարի նկարագրությունը	Պատահարի վերացման միջոցառումները	Միջոցառումների ժամկետները և պատասխանատուն	Պատահարի վերացման կարգավիճակը

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ՎԿԱՅԱԿԱՆ**

**ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՆԿԱՏԱՎԱՐ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ
ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑՄԱՆ**

Սույն վկայականով հաստատվում է «7» Հունիսի 2017 թվականին գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման միասնական մատյանում կատարված անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքի պետական գրանցումը հետևյալ տվյալներով.

1. ԳՐԱՆՑՎԱԾ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՍՈՒԲՅԵԿՏ (ՆԵՐ)

«ԿԱՐԻՆԻ ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ ԴՊՐՈՑ» ՊՈԱԿ

2. ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ԳՏՆԿԵԼՈՒ ՎԱՅՐԸ ԵՎ ԱՆԿԱՆՈՒՄԸ

Մարզ Արագածոտն, համայնք Սասունիկ Կարին թաղամաս 12 փողոց 4 նորանցք 1 / Կարինի միջնակարգ դպրոց/

3. ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՀԻՄՔ ՀԱՆԴԻՄԱՑԱԾ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԸ

Անհատույց օգտագործման պայմանագիր 30.05.2017թ. ս/մ 6390

4. ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲԼՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

Կադաստրային ծածկագիրը՝ 02-095-0533-0002

Մակերեսի չափը (հա)՝ 0.9811

Նպատակային նշանակությունը՝ բնակավայրերի

Գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ Հասարակական կառուցապատման

Գրանցված իրավունքի տեսակը՝ ԱՆՀԱՏՈՒՅՑ ՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄ

Վկայական N 07062017-02-0013, գաղտնաբառ՝ PLJYSWRIT3YL

էջ 1

5. ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

- 1) Նպատակային նշանակությունը՝ Հասարակական
- 2) Բնութագրերը ըստ առանձին շինությունների՝

Հ/ի	Կադաստրային ծածկագիրը	Տեսակը	Մակերեսի չափը	Գրանցված իրավունքի տեսակը
1	02-095-0533-0002-001	Դպրոց	822.9 ք.մ.	ԱՆՀԱՏՈՒՅՑ ՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄ

Լրացուցիչ նշումներ և տեղեկություններ

Գրանցումը իրականացնող պաշտոնատար անձի անունը, ազգանունը՝ Սամվել Գրիգորյան
 գրանցված լինելուց՝ մարզերի միավորված ստորաբաժանման անշարժ գույքի ավագ
 ինժեներ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ԱՐԱԳԱԾՈՏԻ ՄԱՐԶ ԱՇՏԱՐԱԿ ԳԱՄԱՅԵՔ
(մարզը, համայնքը)

ՆԱԽԱԳԾՍԱՆ ԹՈՒՏԵՎՈՒԹՅՈՒՆ

(ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱԿԱՏԱԿԱԳԾԱՅԻՆ ՍՈՍՏԱՂՐԱՔ)

N 13Ի 04 03 2024 թ.

Օրյնկտ 22 Արագածոտնի մարզի Աշտարակ համայնքի, Մատուհիկ բնակավայրի Գարին թաղամասում 144 տեղ
հզորությամբ (144 աշակերտ և 40 մանկապարտեզի սան) կրթամասմայրի
(օբյեկտի անվանումը, կառուցում, վերակառուցում, բաժնեացում, վերականգնում, գործառնական նշանակության փոփոխություն)

Գառուցման աշխատանքային նախագծային փաստաթղթերի մշակման համար:

(Մակիթ ընտրություն, հզորություն)

(IV կատեգորիա) բարձր զիտականության աստիճանի, աշխատանքային նախագիծ,
օխականության աստիճանը (կատեգորիան), նախագծման փուլերը և այլն)

Գտնվելու վայրը Աշտարակ, Մատուհիկ բնակավայրի Գարին թաղամաս, 12-րդ փողոց, 4-րդ կրթանցք, N1
(ճարտի, համայնքի, փողոցի անվանումները, շենքի համարը, հողամասի ծանկաշիղ)

Կառուցապատող Աշտարակի համայնքապետարան, Աշտարակ քաղաք, և, Աշտարակեցու հր., N7
(կազմակերպության անվանումը, գտնվելու վայրը, ֆիզիկական անձի անունը, ազգանունը,

https://ashtarak.am հեռ. (0232)3-52-02

բնակության վայրը, հեռախոսահամարը, էլեկտրոնային հասցեն)

Առաջադրանքի տրամադրման հիմքը Գառուցապատողի հայտ N 13917, տրված 21.12.2023թ.,
ունկանության իրավունքի վրայական N 07062017-02-0013, էքսիզ առաջարկ

(կառուցապատման նպատակով «Օրենսդրությամբ սահմանված

կարգով հողամասի տրամադրման, անչափ գույքի փոփոխման իրավունքը հաստատող անկրամեշտ փաստաթղթերը)

Առաջադրանքի գործողության ժամկետը

1.5 /մեկուկես/ տարի

(N 1 հավելվածի 32-րդ կետին համապատասխան)

ՆԱԽԱԳԾՎՈՂ ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲՆՈՒՅԱԳԻՐԸ

(ատտղանիշով (*) նշված դրույթների գրաֆիկական արտացոլումը տրամադրվում է կից ներկայացվող
անկուի սխեմայով՝ Ս 1:500)

1. Հողամասը գտնվում է

Բնակավայրերի, հասարակական կառուցատնան

(հողամասի դիրքը թաղապետարանի միջակայքում, դրա նախատեսված և գործառնական նշանակությունը)

2. (*) Հողամասի չափերը

0.9811 հա

(հողամասի սահմանները կորդինատային նշանաբանով, մակերեսը (հա))

3. Հողամասի առկա վիճակը

Գառուցապատված տարածք

(օբյեկտի բնութագիրը, շենքերի (այդ թվում՝ բանձման ենթակա) սակաբյուրերը (օգտագործումը, նշանակությունը, հարկայնությունը, շինարարական կրթերը և այլն), կառուցապատումը, բարելավումը և այլն)

4. (*) Տրանսպորտային պայմանները

Գարին թաղամաս, 12-րդ փողոց, 4-րդ կրթանցք

(ճանապարհների առկայությունը, երկաթուղային տրամադրուի մոտեցումները և այլն)

5. (*) Ինժեներական ցանցեր
և սարքավորումներ
(ջրամատակարարման,
կոյուղու, գազամատակարարման,
տաք ջրի
մատակարարման,
էլեկտրամատակարարման,
էլեկտրոնային
հաղորդակցության
համակարգեր)

(նախագծվող հողամասով կամ կից տարածքով անցնող ինժեներական ենթակառուցվածքները, այդ թվում՝ ստորգետնյա)

6. (*) Կից հողամասեր

Բնակավայրերի, րնակնի, հասարակական կառուցապատման և րնդիանուր օգտագործման հողամասեր

(կից հողօգտագործումների անվանումը և դրանց սահմանները հասմանյն ներկայացված պլանայն)

7. Բնության հատուկ պահպանվող և (կամ) պատմամշակութային հուշարժանների տարածքներ (պահպանական գոտիներ)

(հուշարժանի անվանումը, կարգավիճակը և այլն)

8. (*) Հատակագծային սահմանափակումներ

Ըստ նորմերի

(տեղանքում գործող արտադրական, պաշտպանվող օբյեկտների, ինժեներատրանսպորտային ենթակառուցվածքների և այլ օբյեկտների նկատմամբ սահմանափակումները, այդ թվում՝ սերվիտուտները)

ՆԱԽԱԳԾԱՅԻՆ ՊԼԱՆԱՋՆԵՐԸ

(աստղանիշով (*) նշված դրույթների գրաֆիկական արտացոլումը տրամադրվում է կից ներկայացվող ամիտի պլանայով՝ Մ 1:500)

9. Ճարտարապետահատակագծային պահանջներ

Մշակել նախագիծ N 07062017-02-0013

վկայականով անրագրված հողամասի սահմաններում

(տեներվ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության և նորմատիվատեխնիկական փաստաթղթերի պահանջներին, առկա բարաբաշինական ծրագրային փաստաթղթերի դրույթներին կամ դրանց բազակայության դեպքում՝ կազմակրված (կազմակրվող) բարաբաշինական միջակայի պայմաններին)

9.1. (*) օբյեկտի հեռավորությունը կարմիր գծին (մետր)

5.0

9.2. (*) հեռավորությունը հարևան հողակտորներին (օբյեկտներին) (մետր)

Ըստ նորմերի

9.3. թույլատրելի բարձրությունը (մետր)

10.0

9.4. կառուցապատման խտության գործակիցը (կառուցի (կառույցների) ընդհանուր մակերեսի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին)

Մինչև 2.4

9.5. կառուցապատման տոկոսը (կառուցապատվող (անջրանցիկ) տարածքի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին տոկոսներով (%))

Մինչև 80%

9.6. կանաչապատման տոկոսը (կանաչապատ տարածքի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին՝ տոկոսներով (%))

Մինչև 20%

9.7. այլ պահանջներ	-
10. Հողամասում գտնվող շենքերի ու շինությունների քանդման կամ տեղափոխման (ապամոնտաժման) պայմանները և աշխատանքների հերթականությունը	-
11. Ստորգետնյա, կիսանկուղի և առաջին հարկերի տարածքների օգտագործման պայմանները	Չասարակական
12. (*) Ինժեներական ցանցեր և սարքավորումներ	Պահանջներ՝ գոյություն ունեցող և նախագծվող ենթակառուցվածքների ու ցանցերի նկատմամբ
12.1. (*) ջրամատակարարում, կոյուղի, տաք ջրի մատակարարում	Կցվում է (համաձայն մատակարարող կազմակերպության տեխնիկական պայմանների)
12.2. (*) էլեկտրամատակարարում	Կցվում է (համաձայն մատակարարող կազմակերպության տեխնիկական պայմանների)
12.3. (*) գազամատակարարում	Կցվում է (համաձայն մատակարարող կազմակերպության տեխնիկական պայմանների)
12.4. (*) էլեկտրոնային հաղորդակցության մալուխատար կոյուղու (ներառյալ դիտահորը) տեղադիրքը	Կցվում է (համաձայն N 1 հավելվածի 58-րդ կետի 2-րդ ենթակետով սահմանված ելակետային տվյալների)
12.5. թույլ հոսանքներ	-
12.6. աղբահանություն	Պայմանագրային
13. Տարածքի ինժեներական նախապատրաստում	- (ռեչինձի կազմակերպման, ջրահեռացման, ինժեներական պաշտպանության միջոցառումները)
14. Բարեկարգում	Տարածքի բարեկարգում, կանաչապատում (անդաճուսային պահպանողական վերաբերյալ պահանջները, կանաչապատում, ճարտարապետական վերջի մեք, ցանկապատում, գրվազը և այլն)
15. Ընդարարական նյութեր	Տուֆե և բազալտե բարեր, սալիկներ, մետաղական կոնստրուկցիաներ, բետոն, ասֆալտբետոն և այլ (չինարարական նյութերի օգտագործման վերաբերյալ առաջարկությունները)
16. Պաշտպանական կառույցներ	Շուտ նորմերի (արտակարգ իրավիճակներում մարտկանց և օբյեկտների պաշտպանության միջոցառումները)
17. Հակահրդեհային պահանջներ	Շուտ նորմերի (հակահրդեհային անվտանգության ապահովման միջոցառումները)
18. Հաշմանդամների և բնակչության սակավաշարժ խմբերի պաշտպանության միջոցառումներ	Նախատեսել՝ ըստ նորմերի
19. Շրջակա միջավայրի պահպանում	Նախատեսել՝ ըստ նորմերի (շրջակա միջավայրը վնասնվածից ազդեցությունից բացառելու միջոցառումները)
20. Ընդարարության կազմակերպում	Ընդհրապարակի կազմակերպման նախագիծ

(առաջարկություններ շինարարության հետ կապված անբարենպաստ ազդեցության բացառման, քաղաքային տնտեսության և տրանսպորտի անխափան աշխատանքի ապահովման վերաբերյալ)

21. Առաջարկանքի գործողության ժամկետը և նախագծի մշակման փուլերը

1.5 /նեկուկեա/ տարի
(նշվում են առաջարկանքի գործողության ժամկետը և նախագծի մշակման փուլերը)

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

22. Նախագծային փաստաթղթերի փորձաքննությանը ներկայացվող պահանջներ

Համալիր փորձաքննություն
(Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված փորձաքննության տեսակը կամ նախագծի երաշխավորագիրը՝ իրում կատարելով համապատասխան իրավական ակտին)

23. Միջանկյալ համաձայնեցում

Աշտարակ համայնքի համայնքապետարանի
(իրավասու մարմնի կամ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերում շահագրգիռ մարմինների հետ ընդհային նախագծի նախնական համաձայնեցում, նշվում է նաև առաջարկանքի փոփոխման հնարավորությունը՝ N 1 հազվելածի 89-րդ կետով նախատեսված դեպքում)

24. Հասարակական քննարկումներ

-
(Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում և կարգով)

25. Համաձայնեցումների կամ մասնագիտական եզրակացությունների ստացում

Շահագրգիռ կազմակերպություններից
(նշվում են տվյալ օրենսդրության համաձայնեցման օրենքով սահմանված պահանջներից հուշարձանների ու շուրջնային պահպանության և այլ լիազորված մարմինների հետ, ինչպես նաև N 1 հազվելածի 86-րդ կետով սահմանված դեպքերում՝ ինժեներական ենթակառուցվածքի սեփականատիրոջ (օգտագործողի) հետ)

26. Փոստային բաժանորդային պահարանների տեղադրում

-

27. Այլ պայմաններ

-

ԱՇՏԱՐԱԿ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՀԱՄԱՑՈՒՑՈՒՄԸ

ԹՈՎԱՍԱ ՇԱԳԵՐՈՅԱՆ

(անփորձությունը, անունը, ազգանունը)

